

Pääallystö- lehti

2/2021 HUHTIKUU

Lomakohteet
jäsenten suosiossa

20➤

Vuoden rajamies

26➤

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIES 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

91. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2021

aineisto-	ja ilmestymispäivät	
numero	aineisto	ilmestyy
3	19.5.	10.6.
4	18.8.	9.9.
5	6.10.	28.10.
6	24.11.	16.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9294
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

Toni Rinta
toni.rinta@paallystoliitto.fi

Juha Saari
juha.saari@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päälystöliiton
jäsenrekisteri

SISÄLTÖ

VAKIOPALSTAT

- 9 SANAN SÄILÄ
- 10 PÄÄLUOTTAMUSMIEHET
- 12 RAJA
- 17 JÄRJESTÖPÄÄLLIKKÖ
- 33 LIIKUNTA
- 34 EVP

Kuva: Puolustusvoimat

Kapteeni Marko Heikkilän arkinen työ on jatkunut koronasta huolimatta. s. 24

- 6 Ajankohtaista hallinnosta
- 16 Luottamusmiesryhmä
- 23 "Katsotaan yhdessä"
- 28 Lippueamiraali Tom Hanén
- 32 Lyhyesti
- 35 Osaatko toimia onnettomuuspaikalla ?

Kansi: Kapteeniluutnantti Janne Isometsä (oik.) vastaanotti Vuoden rajamies -tittelin ja siihen kuuluvan kiertopalkinnon ja kunniakirjan sekä Rajavartiolaitoksen ansioristin Länsi-Suomen merivartioston esikunnassa järjestetyssä tilaisuudessa. Palkinnot luovutti vartioston komentaja, kommodori Marko Tuominen (vas.) Kuva: L-SMV/RVL

Valtion oma onnen maa

Suomi on edelleen maailman onnellisin maa, jo neljättä kertaa peräkkäin maailman onnellisuusraportin mukaan. Puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, kenraalimajuri **Vesa Virtanen** mainitsee Päälystöllehden haastattelussa, että puolustusvoimien henkilöstöllä menee kaikilla mittareilla paremmin kuin muiden valtion virastojen työntekijöillä, vaikka heillä on turvanaan yleinen työaikalaki. Herää kysymys, miten muissa virastoissa mahtaisikaan mennä, jos niissä olisi yhtä ajantasainen työaikalaki, mikä sotilailla on edelleen.

Henkilöstöpäällikön kommentin perusteella puolustusvoimat on eräänlainen valtion oma onnen maa, jossa työilmapiiirikeslyn perusteella kaikki on hyvin, eivätkä sen työntekijät tarvitse jaksakseen vastaavan tasoista työaika-suojelua kuin muut kansalaiset.

Kuten kaikki tiedämme, asia ei ole näin mustavalkoinen, vaan kolikolla on aina kaksi puolta kuten on perinteisesti työantajan ja työntekijöiden etuja valvovien ammattiliittojen katsantokannoilla. Sitä ei käy kiistäminen, etteikö parannusta vuodesta 1970 olisi tapahtunut - on toki ja useita, mutta niinhän 50 vuodessa pitääkin. Mittareitakin on monia, ja ne puhuvat kaikki omaa kieltään. Juuri päättyi Upseeriliiton ja Päälystöliiton palveluksessa oleville jäsenilleen suuntaama kysely jaksamisesta, palautumisesta ja työsidonnaisuuksista. Kasvaneet vastaajamäärät osoittavat asian tärkeyden kiistatta ja antavat vahvan mandaatin jatkaa työtä työaika-suojelun kehittämiseksi kaikin työkalupaletissa käytössä olevin keinoin. Yhteistoimin ja yhdessä aidosti työaika-suojelulliset epäkohdat tunnustaen ja niitä poistaen kenties tuo onnen maa vielä joku kaunis päivä muuttuu todeksi, sillä huoli jaksamisesta meillä on kuitenkin yhteinen. Loppuasetelmaa odotellessa mieleeni tulee tangon sanat "kaukana jossain onnen maa, odottaa, meitä saa".

Syytä tyytyväisyyteenkin toki löytyy, sillä virastoeräneuvotteluissa niin Puolustusvoimissa kuin Rajavartiolaitoksessa saavutettiin neuvottelutulokset aikarajaan mennessä, ja sopimisen kulttuuri sai jälleen jatkumonsa. Molemmissa virastoissa saavutetut neuvottelutulokset korjaavat monia epäkohtia ja ovat sisällöltään liittomme ylimmän päättävän elimen, Edustajakokouksen, linjauksien mukaisia. Jäsenistömme kannalta tuloksiin voi kokonaisuutena olla tyytyväinen, vaikka maailma ei vielä neuvottelukierroksella valmiiksi tullutkaan. Selvittävää ja tarkasteltavia epäkohtia riittää tulevillekin kierroksille.

Taistelussa koronaa vastaan olemme liittona joutuneet viivytyskannalle. Edustajakokousta valmistava liiton Puheenjohtajapäivät on jouduttu tarkan harkinnan jälkeen siirtämään kevään perinteisestä ajankohdastaan elokuulle. Tällä siirrolla toivomme mahdollistettavan fyysisen kokoontumisen, jotta yhdistysten edustajien, piirien ja hallinnon vuorovaikutuksesta saataisiin mahdollisimman paljon irti. Toki ei ole suunnitelmaa ilman va-

Kuva: Onni Lukkarinen

rasuunnitelmia. Puheenjohtajapäivien ajankohta tulee pysymään elokuussa, vaikka pandemiaa ei olisi tuolloin vielä nujerrettu. Siinä tapauksessa ne järjestetään olosuhteiden edellyttämällä tavalla hybridinä tai kokonaan verkossa. Puheenjohtajapäiviin ja syksyn Edustajakokoukseen valmistautuminen on yhdistyksissä syytä aloittaa kuitenkin perinteisenä ajankohtana – eli välittömästi.

Arvoisat jäsenet, olette osoittaneet jäsenkyselyymme vastaamalla, että edunvalvonta jaksamisen ja palautumisen edistämiseksi ja työsidonnaisuuksien inhimillistämiseksi on edelleen tarpeellista ja ajankohtaista. Kysymykset perustuivat yleisesti käytettyihin tieteellisiin kysymyssarjoihin. Vastauksenne analysoidaan, ja tulemme käyttämään niitä työaika-suojelun edistämiseksi. Vastausmäärät ylittivät ennako-odotuksemme, ja jopa 64 prosenttia palveluksessa olevista jäsenistämme vastasi kyselyyn. Vastaaminen ei perustunut palvelusvelvollisuuteen vaan jäsenten omaan tahtotilaan olla mukana vaikuttamassa ja kertoa tuntemuksistaan. Vastausprosenttia voidaan pitää erittäin kattavana, ja äänenne tulee taatusti kuulumaan. Haluankin koko Päälystöliiton puolesta kiittää teitä kaikkia arvokkaasta panoksestanne yhteisen asian edistämiseksi.

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

PÄÄLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkisin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Jäsensihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.
Päällystämismiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Jaakko Levä 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.
LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi
(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Teksti: Antti Kymäläinen
Kuva: Peetu Oksanen,
Ruotuväki

Kenraalimajuri Vesa Virtanen on kokenut henkilöstöjärjestöjen toiminnan rakentavana. "Yhteinen sävel on yleensä löytynyt haastavissakin tilanteissa."

Puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö:

Opistoupseerien osaaminen hyödynnetään

Opistoupseerien osaamisen hyödyntäminen on tärkeää hallitun henkilöstörakenteen muutoksen toteuttamisessa. Tavoitetta edistää keskitetty tehtävä- ja seuraajasuunnittelu. Henkilöstöstrategian mukaan opistoupseerien vaativimmat tehtävät pyritään säilyttämään ammattikunnalla niin kauan kuin riittävän osaavia opistoupseereja on palveluksessa. Opistoupseeristo on Puolustusvoimille merkittävä ja tärkeä osaava voimavara, toteaa Puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, kenraalimajuri **Vesa Virtanen**.

Opistoupseerien tehtäviä avautuu vuosittain noin 100 eläkepoistuman seurauksena. Tehtävät ovat yhä enemmän opistoupseerien vaativimpia tehtäviä, joten niitä on tulevaisuudessakin tarjolla. Näiden vastaanotto voi kuitenkin edellyttää valmiutta virkapaikkakunnan muutokseen sekä oman osaamisen kehittämistä.

Uusien tehtävien osalta huolta on herättänyt se, ettei opistoupseereita ole suunniteltu sijoitettavaksi esimerkiksi Laivue 2020

-tehtäviin. Pelkona on, että ammattikunnan edustajat ohitetaan ennen aikaansa perusteettomasti. Henkilöstöpäällikön mukaan huoli on aiheuton.

- Suunniteltaessa henkilöstöä uusiin suorituskäyttöihin tai muihin uusiin tehtäviin kokonaisuutta tarkastellaan niin opistoupseerien kuin muidenkin henkilöstöryhmien osalta, vakuuttaa Virtanen.

Korona ei ole kukistettu

Virtanen siirtyi henkilöstöpäälliköksi tämän vuoden alussa keskellä kiivasta koronapandemiaa.

- Pandemia on haastanut yksittäiset henkilöt ja myös Puolustusvoimat organisaationa. Meillä on huoli omasta ja läheistemme terveydestä, ja samaan aikaan meidän on kyettävä toteuttamaan lakisäateiset tehtävämme. Sen takia on tärkeää, että Puolustusvoimat turvaa koko ajan oman toimintansa ja suojaa henkilöstönsä, tiivistää Virtanen tämän armottoman ajan haasteet. Hänen näkökulmastaan Puolustusvoimat

on kaikesta huolimatta selvinnyt erinomaisesti pandemian asettamista pulmista.

- Tilannetta on helpottanut se, että varautuminen poikkeuksellisiin olosuhteisiin on meille päivittäistä. Koronaviruspandemiaan varauduttaessa on käytetty osin sellaisia tuttuja toimintamalleja, joita käyttäisimme pahemmissakin kriiseissä.

Virtasen mukaan henkilöstö on noudattanut viruskuria työssä ja vapaa-ajalla. Varusmieskoulutuksen järjestäminen osastoimalla on toiminut turvallisuuden näkökulmasta hyvin. Tekniikkaa on hyödynnetty entistä enemmän päivittäisissä työtehtävissä – kasvotusten palavereja ei ole juuri järjestetty.

- Pandemia ei kuitenkaan ole vielä ohi. Edelleen pitää jaksaa noudattaa varovaisuutta, korostaa Virtanen.

Työaikalain muutokset eivät tarpeen

Henkilöstöjärjestöt haluavat Puolustusvoimille uuden työaikalain, joka parantaisi työaika-suojelua sekä edistäisi työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Vuonna 1970 säädettyä lakia puolustuslaitoksen virkamiesten työajoista päivitettiin yhden pykälän osalta vuonna 2019 yleisen työaikalain uudistamisen yhteydessä. Henkilöstöpäällikön mukaan tämä riittää.

- Laki on nyt ajantasainen, ja sen periaatteet palvelevat Puolustusvoimien lakisäateisiä tehtäviä ja suorituskäyväatimuksia. Lakia täydentää toimiva virka- ja työehtosopimusjärjestelmä. Työsuojelullisia tavoitteita voidaan parhaiten edistää työnjohdollisin toimenpitein, näkee Virtanen.

Hän painottaa, että työajoista on mahdollista sopia ilman lakimuutoksia.

- Järjestelmämme on tällä tavoin rakennettu, ja se on siten johdonmukainen ja antaa mahdollisuuden palvelussuhteiden pitkäjänteiseen kehittämiseen. Muun muassa sotilaallisen harjoituksen työaikamerkintää ja maksettavia korvauksia on parannettu sopimusperusteisesti jo monta kertaa.

Henkilöstöpäällikön mukaan järjestöjen vaatimilla lakimuutoksilla Puolustusvoimien toimintaedellytykset heikkenisivät oleellisesti.

- Tämä johtaisi laskelmiemme mukaan entistä pienempään henkilöstöresurssiin ja vähentäisi henkilöstön jaksamista. Kaikki toiminta ei ole sotilaallista harjoitusta, perustelee Virtanen.

Henkilöstöpäällikkö korostaa, että Puolustusvoimien henkilöstöllä menee kaikilla mittareilla paremmin kuin muiden valtion virastojen työntekijöillä, vaikka muualla on käytössään uudistunut yleinen työaikalaki. Nykypäivän työelämän haasteet ovat yhteisiä kaikille aloille.

Henkilöstöpäällikön näkemys työaikalaian ajantasaisuudesta ei todennäköisesti saa vastakaikua järjestöiltä. Miten yhteisymmärrystä asiasta voitaisiin edistää?

- Olen aina valmis avoimeen keskusteluun. Keskustelua hankaloittaa se, että työnantajan tekemät selvitykset muutosesitysten seurauksista kiistetään. Kaiken toiminnan perusta tulisi olla tosiasioiden tuntemus, tunnistaminen ja niiden hyväksyntä. Reuna-ehdojen asettaminen lakivalmisteluun ei ole toimiva tapa ja voi johtaa arvaamattomiin seurauksiin, varoittaa Virtanen.

Huoli jaksamisesta yhteinen

Henkilöstön jaksamisen osalta Puolustusvoimien ja järjestöjen näkemykset ovat olleet osin erisuuntaisia. Ovatko puhelimitse rikki vai mistä on kysymys?

- Puolustusvoimien ja järjestöjen tilannekuvassa on eroja, mutta huoli jaksamisesta on yhteinen. Tarvitsemme suorituskykyisen ja osaavan henkilöstön ja työnantajana kannamme vastuuta jaksamisesta. Työhyvinvointi on suorituskyvyn yksi edellytys ja siten meidän erityinen kiinnostuksen kohde. Seuraamme eri signaaleja ja kuuntelemme myös järjestöjen viestejä herkillä korvilla. Ja olemme aina valmiit avoimeen keskusteluun, vakuuttaa Virtanen.

Jaksamista seurataan useilla eri mittareilla, joista työilmapiirikysely (TIP) on laajin. Virtasen mukaan TIP-tulokset antavat luotettavan ja kattavan kuvan työhyvinvoinnista.

- Jaksamisen, palautumisen ja jokapäiväisistä tehtävistä suoriutumisen tunnetta mittaavat työilmapiirikyselyn summamuutumat ovat nousseet vuodesta 2015 alkaen ja saavuttaneet viisiportaisella asteikolla tuloksen 4. Myönteistä kehitystä tukevat myös vuosi vuodelta vähenevät sairauspoissaolojen määrät, perustelee Virtanen työnantajan tilannekuvaa.

Opistoupseerienkin osalta TIP-tulokset ovat olleet hyviä. Henkilöstöpäällikkö kertoo esimerkin viimeisimmästä kyselystä - sen mukaan vain 12,7 % opistoupseereista oli sitä mieltä, ettei säännöllinen työaika yleensä riitä työtehtävien hoitoon. Vastaava osuus koki epäkohtia myös työmäärän oikeudenmukaisessa jakautumisessa ja muissa työn tekoon liittyvissä kysymyksissä.

- Näiden vastausten perusteella esimiestyöskentelyssä on edelleen kehittämisen varaa, mutta kokonaiskuormitus näyttäisi olevan kuitenkin kohtuullinen, arvioi Virtanen.

Uusilla normeilla ongelmien kimppuun

Henkilöstöpäällikkö painottaa esimiesten avainroolia työssäjaksamisen varmistamisessa. Heitä tuetaan ajantasaisella ohjeis-

tuksella sekä kannustetaan aktiivisesti ja ennakkoiden ottamaan ongelmat puheeksi työntekijöiden kanssa.

- Keskustelu jaksamisesta on usein kohdistunut sotilaallisten harjoitusten kuormittavuuteen. Tätä voidaan hallita muun muassa yksittäisen henkilön harjoitusvuorokausien määrää rajoittamalla. Uusi SH-normi määrittää vuosirajan 70 vuorokauteen. Normin myötä perustetaan seurantaryhmä, joka kehittää käytäntöjä edelleen, kertoo Virtanen.

Jaksamiseen pureutuu myös vuoden 2019 alusta käyttöön otettu normi Työkyvyn aktiivisen tuen mallista. Sen mukaisesti työntekijän kanssa käydään työkykykeskustelu, jos asianomaisen sairauspoissaolot ylittävät tietyn rajan tai muuten hänen työkyvysään havaitaan haasteita.

Etätö laajenee

Puolustusministeriön linjauksen mukaisesti etätöitä voidaan tehdä entistä laajemmin. Puolustusvoimissakin se olisi mahdollista jopa 60 prosentille henkilöstöstä. Millaisin askelin tavoitteeseen edetään?

- Koronaviruspandemian aikana saatuja kokemuksia analysoidaan ja arvioidaan parhaillaan. Arvion ja kokemusten perusteella edetään tässäkin asiassa. Joustavia työaikamuotoja määrittävä normi päivitetään vuoden 2021 loppuun mennessä, kertoo Virtanen.

Henkilöstöpäällikkö arvioi, että laajeneva etätö tulee syrjäyttämään hajautetun työn työaikamuotona.

- Laajamittaiselle hajautetun työn tekemiselle ei ole mahdollisuuksia, koska hallintoyksiköiden tilat on mitoitettu vain omalle henkilöstölle. Kiinteistökustannuksia ei voida lisätä ilman, että se on jostain muualta pois.

Paikkariippumaton työskentely tulee joka tapauksessa lisääntymään.

- Tämä tulee aiheuttamaan uudenlaisia vaatimuksia johtamiselle ja yhteydenpidolle sekä tietoturvalle tietojärjestelmille. Haasteita tunnistetaan myös työergonomiaan ja väheneviin sosiaalisiin kontakteihin liittyvissä kysymyksissä, toteaa Virtanen.

Yt-sopimuksen uudistaminen vireille

Henkilöstöjärjestöt ovat esittäneet Puolustusvoimien yhteistoimintasopimuksen uudistamista. Nykyinen sopimus pohjautuu jo kumottuun lainsäädäntöön, eikä siinä huomioida Puolustusvoimien muuttuneita organisaatorakenteita ja toimintatapoja. Käynnistyvätkö neuvottelut?

- Puolustusvoimien yhteistoiminta on täyttänyt vuonna 2013 uudistetun lain perusteet koko sen voimassaoloajan, eikä haasteita

ole tuotu esiin. Asia on nyt nostettu esille PYTE:ssä ja käynnistämme selvityksen muutostarpeista, minkä jälkeen käsittelemme asiaa järjestöjen kanssa. Päätökset asiassa tehdään tämän keskustelun perustella. Jos järjestöt selvityksen saatuaan pystyvät yhteiseen esitykseen, sillä on tietenkin suuri painoarvo, toteaa Virtanen.

Henkilöstöpäällikön mukaan Puolustusvoimissa on hieno ja vahva perinne yhteistoiminnan järjestämisessä.

- Meillä on säännölliset kokoukset, ja asioita käsitellään johdonmukaisesti ja avoimesti. Yhteistoiminta on siis hyvällä pohjalla. On hienoa, että meillä on myös tätä kautta säännöllinen ja hyvä keskusteluyhteys järjestöihin. Se on arvokas asia.

Lukuvuosi Harvardissa hieno kokemus

Vesa Virtasella on takanaan monipuolinen urapolku. Yksi sen huippukohdista ajoittui vuosiin 2012–13, jolloin hän toimi vierailevana tutkijana Harvardin huippuyliopiston kansainvälisessä Fellow-ohjelmassa.

- Fellow'n tehtävänä on tuoda Harvardiin oma käytännön kokemuksensa, tutkia ja opiskella sekä kehittää itseään. Meiltä oli ohjelmassa runsas 20 henkilöä eri puolilta maailmaa. Joukossa oli viisi upseeria, pankkiireita, poliitikkoja, diplomaatteja ja jopa lehtimies.

- Parasta antia Harvardissa oli se, että sain perehtyä minua kiinnostaviin asioihin innostavassa ilmapiirissä. Tein julkaisun suurvaltojen intresseistä arktisella alueella. Vuoden aikana opin tuntemaan monia huippuosajia ja vaikuttajia ympäri maailmaa ja sain paljon elinikäisiä ystäviä. Hyvistä sivistä Harvardiin kertoo muun muassa se, että järjestin Turvallisuuskomitean pääsihteerinä suomalaisille viestintäjohtajille Harvardissa koulutusta informaatiovaikuttamiseen vastaamisessa, summaa Virtanen Harvard-vuotensa hyödyt.

Vesa Virtanen

- Puolustusvoimien henkilöstöpäällikkö, kenraalimajuri
- Yleisesikuntaupseeri, valtiotieteen maisteri
- 54-vuotias
- Työskennellyt aikaisemmin mm. suunnittelupäällikkönä PE:ssä, KAIPR:n komentajana ja turvallisuuskomitean pääsihteerinä PLM:ssä
- Naimisissa, kaksi lasta
- Harrastaa metsästystä ja kuntoliikuntaa

Motto: Pyri aina näkemään asioissa myönteiset puolet.

Kuva: Reino Mäkelän kotialbumi

Millaista on työskennellä Päällystöliiton hallituksessa?

Päällystöliiton hallituksen nykyinen 4-vuotiskausi lähenee loppuaan, ja marraskuussa Edustajakouksessa valitaan puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet kaudelle 2022–2025. Ohessa hallituksen jäsenen kapteeni Reino Mäkelän (ILMAV) ja yliluutnantti Juho Tähtisen (RVL) ajatuksia ja kokemuksia hallitustyöskentelystä ja siitä, mitä se ottaa ja mitä antaa. Kannattaa lukea ja kenties samalla pohtia, kiinnostaisiko lähteä ehdolle Päällystöliiton hallitukseen.

Reino Mäkelä (RM): Minulle tämä on tilinpäätöstä kuluneesta reilusta vuosikymmenestä Päällystöliiton hallituksessa, ja sen voisi kuitata lyhyesti kuluneella, mutta todenmukaisella lauseella ”paljon se ottaa, mutta vielä enemmän antaa”. Tuo on klisee, joka ei kerro liiton hallinnossa työskentelystä mitään, mutta summaa hyvin tuntemuksia. Kolmas hallituskauteni on kääntymässä loppusuoralle. Ensimmäisen kauden olin hallituksen jäsen ja nyt kohta kaksi kautta varapuheenjohtajana vastuualueenani ilmavoimainen edunvalvonta. Tuona aikana Päällystöliittoa on luotsannut kolme eri puheenjohtajaa ja välissä vuoden verran sijaisena ensimmäinen varapuheenjohtaja. Jokaisella on ollut oma tapansa johtaa liittoa ja omat painopisteensä toiminnan kehittämisessä.

Juho Tähtinen (JT): En kuvitellut siinä kohtaa, kun joskus noin kymmenen vuotta sitten ilmoitin Rajavartiolaitoksen lentäjien

Hallitukseen kaivataan laajaa tieto- ja kokemuspohjaa. Eri aselajit edustettuina tehdään tiivistä yhteistyötä yhteisen hyvän eteen. Silloin, kun yhteistyö on mutkatonta, tällaiset yllättävät tapaamiset tuovat hymyn huulille kuten 2019 Utössä Reino Mäkelälle (vas.) ja Juho Tähtiselle.

yhdistyksen (RaLe) kokouksessa voivani olla kiinnostunut ammattiyhdistystoiminnasta, että se johtaa lopulta Päällystöliiton hallituksen jäseneksi valintaan. 2017 keväällä LMYT-koulutuksessa Rajavartiolaitoksen eriytyviä asioita läpikäydessämme kysyttiin, olisiko joukossamme halukkaita ehdolle Päällystöliiton hallitukseen. En ollut edes miettinyt tällaista vaihtoehtoa ennen tätä tilaisuutta, ja tosiasiaa en tiennyt juuri mitään siitä, mitä hallitus tekee.

Hetken asiaa puntaroitua kuitenkin kysyin, ”kuinka sitten sinne haetaan?”. Joitain kuu-kausia myöhemmin olikin RaLe:n esitys Juho Tähtisestä Päälystöliiton hallitukseen osana edustajakokousmateriaalia.

Miten Päälystöliiton hallinto toimii?

RM: Liiton hallituskausi on neljä vuotta. Kauden ensimmäisessä kokouksessa on tapana perehdyttää uudet ”ministerit” tehtäviinsä ja hallitus järjestäytyy valiten keskuudestaan liitolle varapuheenjohtajat. Kokouksessa jaetaan myös tiedotusvastuut paikallisyhdistysten osalta.

JT: Hallitus kokoontuu noin kahden kuukauden välein. Minulla ei ole ollut ongelmia saada työnantajaa järjestämään itselleni keskeytyspäiviä kokouksiin, kunhan ne riittävän ajoissa ilmoittaa. Ensimmäisenä vuonna minulta jäi muistaakseni yksi kokous väliin, ja siihenkin olisin pystynyt osallistumaan etänä. Tuolloin ei vielä hyödynnetty etäyhteyksiä, mutta nyt viimeisen vuoden aikana myös Päälystöliitto on ollut pakotettuna kunnan digiloikkaan, ja hybridi- ja etäkokoukset ovat olleet enemmän sääntö kuin poikkeus. Monesti kasvokkain pidetyt kokoukset ovat mielestäni parempia, ja toivon, että tänä vuonna pystymme vielä palaamaan normaaliin, mutta on todella hyvä, että meillä on nyt luotu toimintamallit myös verkkokokouksiin.

Mikä on varapuheenjohtajien rooli?

RM: Liiton varapuheenjohtajana (ILMAV) toimin alueellisessa yhteistoimintaelimessä, joka kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Näihin kokouksiin osallistuminen on virkatyötä ja nykyään useimmiten etäyhteyksin. Kokous kestää puolesta tunnista lähes kahteen tuntiin riippuen käsiteltävien asioiden määrästä ja aiheista. Tyypillinen kokous on noin tunnin mittainen. Usein valmistautuminen kokoukseen vie aikaa enemmän kuin itse kokous. Valmistautuminen on ollut mahdollista ja monesti pakko-kin tehdä virkatyönä, ovathan käsiteltävät asiat usein asiakirjoista luettavissa. Valmistautuminen ei ole aikasidonnaista, joten se onnistuu hyvin työn ohessa. Työvaliokuntatyöskentely on toinen varapuheenjohtajan tehtävän erityispiirre. Itse en ole kuulunut varsinaiseen työvaliokuntaan, mutta sen laajaan kokonpanoon kylläkin. Usein näissä kokouksissa käsitellään asioita, jotka tulevat myöhemmin hallitukseen, mutta myös sen päätösvaltaan kuuluvia pienempiä asioita liiton työjärjestyksen mukaisesti. Työvaliokunnan kokoukset eivät kuulu virkavapauden piiriin, joten aika tulee

löytää muilla tavoilla, kuten loma- tai työaikajärjestelyin. Varapuheenjohtajien tehtäväkenttä on laajempi ja vie aikaa enemmän kuin muilla hallituksen jäsenillä, niinpä maksettava palkkiokin on hallituksen normaalia korvausta korkeampi. Matkat kokouksiin ja muut hallinnon edustajana tehdyt matkat luonnollisesti korvataan.

Valtakunnallinen ammattiliitto

RM: Päälystöliitto toimii valtakunnallisella tasolla kuten ammattiliitot yleensäkin ja käyttää ammattikuntansa ääntä asiantuntijana monissa yhteyksissä, yleensä puheenjohtajan tai pääluottamusmiehen kasvoilla. Hallitustyöskentelyssä tämä puoli tulee hyvin näkyviin ja samalla koen oppineeni paljon suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta. **JT:** Hallituksen jäsenille jaetaan myös muita vastualueita, ja omalla halukkuudella on mahdollista päästä osallistumaan laajemmalla yhteistyöllä toteutettavaan toimintaan, esimerkiksi Akavan ry:n vuosikokoukseen ja NOA:n (Pohjoismaainen upseerialianssi) kokouksiin. Alueellisten- ja Rajavartiolaikoksen yhteistoimintaelinten varajäsenet ovat myös pääsääntöisesti hallituksen jäseniä.

RM: Neljän vuoden aikana eteen tulee monenlaisia tilanteita, joissa joutuu pohtimaan osallistumistaan liiton hallintoon. Osaat kylä tehdä päätöksen työn ja liiton välillä tilanteen mukaan. Usein nämä ovat soviteltavissa jollakin tekniikalla yhteen.

Kokemuksiamme hallitustyöskentelystä

JT: Neljän hallitusvuoden aikana on itselleni syntynyt jälkikasvu useamman kerran, joten kotijoukoilta on myös vaadittu ymmärrystä siihen, että välillä tuore isä joutuu osallistumaan kokouksiin laivalla. Tuoreelle isälle ne ovat toisaalta olleet välillä mukavaa vaihtelua. Hallituksen jäseniltä toivotaan aktiivista osallistumista Päälystöliiton kokouksiin ja koulutuksiin, joista tärkeimpänä voisi mainita Puheenjohtajapäivät.

RM: Mitä olen saanut työskentelystä liiton hallinnossa? Vähän vanhempana huomaa viljelevänsä kliseitä, joten seuraavana voisi olla, että ”päiväkään en vaihtaisi pois”. Eikä ihan heti tule mieleen, minkä päivän jättäisin pois, ehkäpä aika on kullannut muistot. Siinäpä tulikin jo kolmas klisee. Hienoja ihmisiä, hauskoja muistoja! Joskus olen miettinyt, miten saisin aikaan sellaisen perinteen, että tällä liiton toimijoiden porukalla voitaisiin kokoontua muistelemaan menneitä.

JT: Hallitustyöskentely on ollut mielestäni mielenkiintoista ja opettavaista. Hallitukset toimivat aina hyvin samalla tavalla riippumatta siitä, onko kyse taloyhtiön hallituksesta tai liiton hallituksesta. Siitä, että on saanut toimia näin ammattimaisessa hallituksessa, tulee itselleni varmasti olemaan myös hyötyä tulevaisuudessa. Jos joku asia on askarruttanut tai ei ole täysin ymmärtänyt, miten esimerkiksi tilinpäätös rakentuu, niin se on otettu seuraavien kokouksien/koulutuksien asialistalle ja käyty ajatuksella läpi.

RM: Suosittelen yksilöille ja yhdistyksille vakavaa pohdintaa, kuka voisi olla edustajana hallinnossa ja rohkeasti tuomaan esille oman esityksensä. Tämä työ avaa uudenlaista näkökulmaa ammattikuntaamme, yhteiskuntaamme ja erityisesti puolustusvoimiin. Virkaveljille suosittelen ehdokkuutta liiton hallintoon vaikuttamaan, näkemään ja kokemaan. Paikallisen yhdistyksen tai jonkin muun yhdistyksen hallinnossa toimimisesta on toki hyötyä, kun yhdistyslaki ja käytänteet ovat tutumpia. Se helpottaa alkuun lähdössä, mutta välttämättömyys se ei ole.

JT: Päälystöliiton edustajakokouksessa 2017 valittiin ensimmäinen kadettiupseeri Päälystöliiton hallitukseen, ja tämä hyvin kuvastaa sitä, että Päälystöliitto edustaa kaikkia jäseniään. Olen sitä mieltä, että omalla koulutustaustallani sotatieteiden kandidaattina Päälystöliiton ajamat asiat ovat edunvalvontakentällä toimivista liitoista lähimpänä itseäni sekä omia tehtäviäni nyt ja myös tulevaisuudessa.

Reino Mäkelä, Tampere 52 v

Satakunnan lennosto, suunnittelu-upseeri
Päälystöliiton hallituksessa vuodesta 2009 (3. kausi)

Juho Tähtinen, Raisio 33 v

Vartiolentolaivue, Turun tukikohta, ilma-
aluksen perämies ja ACO-koordinaattori
Päälystöliiton hallituksessa vuodesta 2017 (1. kausi)

Eläköitymisiä nousussa

Teksti: Juha Susi

Eläketurvakeskuksen (ETK) julkaiseman tiedotteen mukaan suomalaisten eläköitymisiä nousivat viime vuonna viisi kuukautta edellisvuoteen verrattuna. Keskimäärin eläkkeelle jäätiin 61,9-vuotiaina. Samalla ikääntyneiden (60–64) työllisyysaste nousi ennätyslukemiin.

– Suomalaiset myöhenisivät eläkkeelle siirtymistään merkittävästi viime vuonna. Koronapandemia on saattanut vaikuttaa eläkeikäisiin. Ehkä vapaa-aika ei houkuttele poikkeusoloissa, kun ei ole mahdollista matkustella ja harrastaa, arvioi Eläketurvakeskuksen kehityspäällikkö **Jari Kannisto**.

Mitä merkitystä tällä on?

Tässä yhteydessä kannattaa palauttaa mieleen vuoden 2017 eläkeuudistus, jonka tavoitteena on nostaa eläköitymisikää aina 62,4 vuoteen. Mikäli suuntaus jatkuisi samanlaisena myös kuluvana vuonna, täyttyisi uudistuksen tavoite jo 2022.

Samaisessa eläkeuudistuksessa on myös kirjaus, jonka mukaan vuoden 2025 jälkeen eläkeikien nousu tulevaisuudessa riippuu elinajan pitenemisen ja eläkeiän välisestä suhteesta. Kirjauksen mukaan kaksi kolmasosaa pitenevästä eliniästä on käytettävä työntekoon.

Vaikka siis tavoite-eläköitymisikä 62,4 saavutettaisiin lähivuosina, tarkastellaan eläkeikien nostoa tästä huolimatta. Ensimmäisen kerran vanhuuseläkeiän alarajaa

nostettaisiin vuonna 2030. Lakiin on kirjattu myös katto, jonka mukaan nousu voisi olla korkeintaan kaksi kuukautta vuodessa. Onko sitten eläkeikien korotuksia tulossa? Alkuvuodesta raportoitiin suomalaisten elinikien hitaammasta kasvusta verrattuna muihin eurooppalaisiin. Eli tällä hetkellä arviot näyttävät, että suomalaiset pääsevät eläkkeelle hamassa tulevaisuudessa runsaan puoli vuotta ennustettua aiemmin. Kääntöpuolella on eliniän jääminen kaksi vuotta ennustettua lyhyemmäksi. Opistoupseereita palvelee 2030-luvulla vielä 600, joten 30-luvun eläkeikien mahdollinen nosto koskisi heitäkin. Nykyisessä Kevan sotilaseläkeoppaassakaan ei ole tämän takia kirjattuna vuoden 1972 jälkeen syntyneiden eläkeikä.

Koronan jälkeen

Teksti: Antti Kymäläinen

Terve! Mitä kuuluu?

- Ihan hyvää - iso harjoitusta valmistellaan, varusmiehiä, reserviläisiä ja henkilökuntaa mukana reilut 10 000 päätä. Kaikki voimat matkassa. Saadaan pitkästä aikaa kunnon kööri liikkeelle.

- Miten itellä?

- Oikein mallikkaasti. Reppurin arki on nykyään helpompaa, kun etätyösystemit skulaa. Perhe kiittää, eikä itsellänikään ole mitään valittamista. Mukava olla naimisissa muutoinkin kuin työn kanssa. Pääsee useammin viemään poikia peleihin ja itsekin sähläämään.

- Muuten, pääsetkö perjantaina sählyhöntään? Voitaitsen jälkeen käydä ostamassa vokaali, eli yks pitkä A Sports Academyssä.

- Ehkä joku toinen kerta. Me lähdetään koko perheen voimin lauantaina Tallinnaan, on ostettu liput **Jenni Vartiainen** konserttiin. Loppuunmyyty happening, paikalla varmasti väkeä kuin SaiPan maalilla.

- Ok. Meillä on ensi viikolla pieni breikki duunista. Keskiyötyö on tyhy-päivä - silloin katsotaan vähän tarkemmin viimeisiä TIP-tuloksia ja tuumaillaan tarpeellisia toimia. Sen jälkeen otetaan hikeä pintaan ja päälle joogataan. Sitten syödään vähän paremmin ja seurustellaan nokikkain. Nämä on työporukan kesken ihan must-tapah-tumia.

- Joo, mutta on ihan hyvä, että laajempia neukkareita pidetään enemmän verkossa. Luonto kiittää ja aikaa säästyy. Joskus tietysti on hyvä kokoontua kasvotusten, ainakin silloin, kun jotain uutta ideoidaan. Saman tulen äärellä ajatukset lentää paremmin, syntyy yhteishenkeä ja sitoutumista.

- Millaisia suunnitelmia kesäksi?

- Kaikenlaista kivaa. Heinäkuuksi on varattu Kreetan matka. Takuuvarmaa aurinkoa ja märkää Välimeren vettä, hyvää ruokaa ja juomaa. Muutoin kierrellään kotimaan tapahtumissa. Haminan Tattooseen tietysti mennään.

- Mekin matkaillaan ympäri koti-Suomea - täällä ei tosiaan ole tapahtumista pulaa. Parit festariliput on buukattu, ja elokuussa on perinteinen idän ihmeiden tapahtuma Ikaalisissa. Eikä muuten ole kyse mistään Kummelien kahden kärryn kokoontumisajasta. Meidän Lada-kuskien lisäksi paikalle pakkaantuvat muidenkin sosialististen laaturkkien suosijat.

- Kuulostaa coolilta. Meilläkin on isot kalaasit heinäkuussa - ukki täyttää 90 vuotta ja paikalle manataan koko suku kylänmiesten kera. Kunniotettavaa ikää kannattaa juhlistaa iloisella mielellä ja isolla porukalla.

- No, johan on meillä ohjelmat kesäksi! Sitten taas tehdään ryhti liikkeitä syksyllä.

- Jep, tartutaan töihin tarmolla. Arki on mallillaan, kun voidaan vetää hommia suunnitellusti.

- Ja kuntokuurit käyntiin. Aamu-uinnille hallille, ruokkiksellä salille, illalla peliharkkoihin. Tai ehkä tästä voidaan vähän joustaa. Penkkiurheilua sekaan.

- Juuri näin. Lätkän SM-liigakin käynnistyy, pitää laittaa kausikortti tilaukseen. Kyllä hallissa tunnelmat on toisenlaiset kuin teeveestä tuijottaessa.

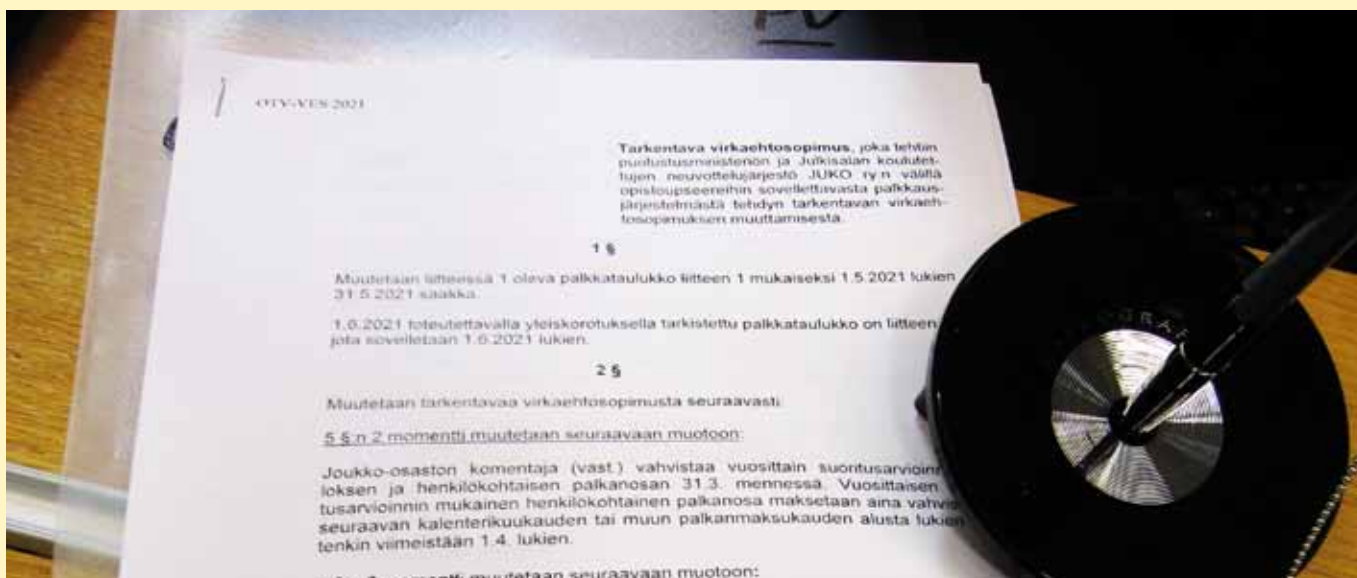
- Hei - nyt täytyy mennä. Kätellään, kun tavataan!

- Näin tehdään.

Tätä odotellessa.

Kuva: Seija Kymäläinen

Puolustusvoimissa vuoden 2021 virastoeräkohdennuksesta neuvottelutulos

Tekstit ja kuva: Marko Jalkanen

Puolustusministeriön ja Päälystöliitto ry:n välillä saavutettiin neuvottelutulos Puolustusvoimiin 1.5. kohdennettavasta virastoerästä (1,0 %). Käytettävä varallisuus kohdennetaan pääasiassa OTV-palkkausjärjestelmän kehittämiseen. Neuvottelutulos sisältää myös korotuksia joihinkin suoritusperusteisiin lisäpalkkioihin ja joitakin tekstitarkennuksia tarkentaviin virkaehtosopimuksiin ja näiden soveltamisohjeisiin. Päälystöliiton hallitus on jo hyväksynyt ja valtiovarainministeriö vahvistanut tämän neuvottelutuloksen.

Virastoerää kohdennetaan OTV-palkkausjärjestelmän OTV7- ja OTV8-luokkien tehtäväkohtaiseen palkkaukseen, joiden korotukset ovat toukokuun alusta lukien (henki 0 %) noin 43–63 euroa. Kohdistus on Päälystöliiton edustajakokouksen asettamien tavoitteiden mukainen. Virastoeräkohdennuksen lisäksi kaikkiin OTV-luokkiin tulee vielä 1.6.2021 lukien yleiskorotus (0,97 %). Sama yleiskorotus kohdistuu myös niihin lisäpalkkioihin, joita aiempina vuosina on tavanomaisesti korotettu yleiskorotuksin. Näitä ovat muun muassa sotilasilmalun lisät sekä sotilaallisen harjoituksen ja meripalvelun korvaukset.

Niihin suoritusperusteisiin lisäpalkkioihin, joita ei tavanomaisesti koroteta yleiskorotuksin, kohdistetaan virastoerästä 5,0 %:n korotus. Näitä ovat muun muassa sukelusraha, laskuvarjohyppyliisä, vaararaha, räjäytystyöliisä, mastoraha ja koiranhoito-liisä. Lisäksi sotilassoittajille maksettavia te-

kijänoikeuskorvauksia korotetaan 20 eurola kuukaudessa. Korotuksen jälkeen nämä kuukausittaiset lisäpalkkiot ovat 60–100 euroa sotilassoittajan tehtävästä ja sen sijointipaikasta riippuen.

Muutto- ja siirtokustannusten korvauksia tarkennetaan perheestään erillään asuvien osalta siten, että erityiskorvauksien korvausperusteita joustavoitetaan. Siirto-velvollisuuden vuoksi perheestään erillään asuvan virkamiehen matkustamiskustannuksilla korvattavista kotimatkoista (78 matkaa) poistetaan 36 kuukauden takaraja, jona aikana nämä matkat on tähän saakka tullut siirtohetkestä lukien suorittaa. Muut näitä matkoja koskevat ehdot säilyvät ennallaan. Lisäksi COVID19-pandemian vuoksi perheellisen virkamiehen erityiskorvauksen 36 kuukauden ja 12 kuukauden määräaikoja pidennetään 1.3.2020 – 30.11.2021 väliseltä ajalta niiden työsäoloviikkojen lukumäärällä, joiden ajalta virkamiehelle ei ole maksettu erityiskorvausta yhdeltäkään työssäolovuorokaudelta. Pidennys tehdään virkamiehen hakemuksesta 31.12.2021 mennessä Pääesikunnan erikseen antaman ohjeistuksen mukaisesti. Tätä pidennystä sovelletaan virkamiehiin, joilla on 1.5.2021 voimassa oleva oikeus erityiskorvaukseen.

Työaikasopimukseen tekstitarkennuksia

Puolustusvoimien työaikasopimuksesta (PVTAS) tarkennettiin yhdenjaksoista viikkolepoa koskevia määräyksiä (PVTAS11§). Jatkossa viikkolevon aikana (36 tuntia) työhön käytetty aika on korvattava kolmen kuukauden kuluessa työn tekemisestä lyhentämällä virkamiehen säännöllistä työaika saamatta jäänyttä viikkolepoaika vastavalla ajalla. Tämä ei kuitenkaan koske niitä työvoroja, joissa kyseessä on sotilaallinen harjoitus, meripalvelu, päivystyspalvelu, varallaolo taikka sellainen valmiuden ylläpitoon liittyvä työtehtävä, johon ei ole voitu varautua työaikasunnittelussa. PVTAS:sta muutettiin myös keskihoitoon ja johtaviin virkamiehiin kuuluvia rajoja. Lisäksi työaikamääräyksiä tarkennetaan siten, että liukuvan työajan käyttöön liittyvät saldoleikkurit poistuvat 1.5. lukien. Puolustusvoimissa vuodesta 2016 lähtien puhelinpäivystystä koskevasta työaikakokeilusta, jossa kansainvälisten sopimusten velvoittama huolintaliike on vaatinut sotilasmateriaalia lähettävän organisaation asettamaan 24/7-sidotun yhteyshenkilön kansainvälisen kuljetuksen ajaksi, tehdään pysyvä järjestely. Neuvotteluosapuolet tarkastelevat Pääesikunnan johdolla 31.12. mennessä myös erilaisia käytänteitä päivystysten ja valmiudellisten tehtävien toteuttamisesta ja myös sitä, olisiko puhelinpäivystystä koskeville sopimuskirjauksille tarvetta.

Sotilaseläke ei vie oikeutta pitkiin vuosilomiin, kun henkilö palaa takaisin valtiolle töihin

Päälystölaitoksessa on jo vuosien ajan paheksuttu Valtion työmarkkinalaitoksen tulkintaa tilanteessa, jossa sotilaseläkkeelle siirtynyt henkilö palaa takaisin valtiolle töihin johonkin toiseen tehtävään. Sotilasuralla karttuneet palvelusvuodet eivät ole siirtyneet mukana enää uuteen palvelussuhteeseen. Näillä perustein henkilöltä on evätty muun muassa oikeus pitkiin vuosilomiin ja sen mukaiseen lomarahaan. Tulkinta vietiin pääsopijajärjestö JUKO ry:n käsittelyyn, eikä tulkintaa hyväksytty sielläkään. Tulkintaa pidettiin yleisesti perusteettomana ja ikäsyrjintänä. Nyt asiaan saatiin kuitenkin selvyys, kun JUKO vei kuntasektorilta vastaavanlaisen jutun työtuomioistuimeen ja voitti sen. Kanne koski kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen vuosisidonnaiseen lisään oikeuttavan ajan laskentaa. Kyseisessä sopimuksessa vuosisidonnaisen lisän laskenta oli alkanut alusta, kun henkilö oli palvelussuhteen kanssa samanaikaisesti saanut sotilaseläkettä. Kyseisen sopimusmääräyksen katsottiin työtuomioistuimessa olevan yhdenvertaisuuslaissa tarkoitetun välillisen ikäsyrjinnän kiellon vastaisena pätemätön. Sotilaseläkkeellä olevalle työntekijälle maksettiin samasta

työstä pienempää palkkaa kuin työntekijälle, jolla oli vastaava työkokemus, mutta joka ei saanut vanhuuseläkettä.

Tämän tuomion jälkeen Valtion työmarkkinalaitos totesi, kun oli ensin käynyt asiasta keskusteluja pääsopijajärjestöjen kanssa, että vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan laskennassa ei vanhuuseläkkeen saamisella ole enää valtiolla aiempaa palvelusaikalaskennan nollaavaa vaikutusta. Virastoja onkin nyt ohjattu tarkastamaan palveluksessaan olevan vanhuuseläkettä saavan henkilöstön palvelusaikalaskenta ja oikaisemaan se vuosilomasopimuksen 6 §:n mukaiseksi.

Tämä tarkoittaa, että ennen sotilaseläkkeelle siirtymistä valtion palveluksesta karttunut aika tulee lukea 15 vuoden palvelusaikaa laskettaessa, joka vaaditaan pitkien vuosilomien oikeuteen sekä kuuden (6) prosentin lomarahaan. Lisäksi eräisiin tarkentaviin virkaehtosopimuksiin valtion palkkausjärjestelmästä sisältyy kokemusosamääräyksiä. Mikäli kokemusosaan vaikuttavan palvelusajan laskennassa on toimitettu edellä mainitulla nollausperiaatteella, on myös nämä laskennat oikaistava. Mikäli kokemusosaa koskevissa sopimusmääräyksissä olisi nimenomaisesti sovittu

vanhuuseläkkeen merkityksestä samalla tavoin kuin kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksessa, tulee nämä sopimusmääräykset poistaa sopimuksista pätemättöminä.

Nämä korjaukset tulee tehdä takautuvasti ottaen huomioon valtion virkamieslain 62 §:n määräys vanhentumisajasta, joka on kolme vuotta sen kalenterivuoden päätymisestä, jolloin etuus olisi tullut antaa. Vanhuuseläkettä saavan henkilön ei siis tarvitse ryhtyä nyt välittömiin toimiin ja hakea itse oikaisua asiaan, vaan Valtion työmarkkinalaitos on määrännyt oikaisutoimet virastojen vastuulle. Päälystöliitto seuraa asian etenemisestä.

Uusi tulkinta on nyt oikea ja oikeudenmukainen. Lähtökohtana tulee olla se, että työstä maksetaan virka- ja työehtosopimuksen mukainen palkka kaikille kyseistä työtä tekeville yhdenvertaisesti. Turun yliopiston työoikeuden professori emeritus **Seppo Koskinen** on todennut osuvasti, että eläkkeellä työskentelevistä ei tule muodostaa työelämän normaalia palkkatasoa oikeute-
tusti heikommin palkattua erityisryhmää: "Eläkettä ei ole tarkoitettu alkupalkaksi, vaan asianomainen on itse sen työllään ja osin myös omilla maksuillaan ansainnut".

Muuttokustannusten korvauksiin tuttu ja tervetullut laajennus

Pääesikunnan henkilöstöosasto on laajentanut muuttokustannusten korvaamisen soveltamiskäytäntöä. Tapauksissa, joissa siirtovelvollinen henkilö haluaisi muuttaa taloutensa muualle kuin uudelle virkapaikkakunnalle tai sen välittömään läheisyyteen, voidaan tietyin edellytyksin suorittaa Puolustusvoimien muutto- ja siirtokustannusten korvaamisesta

tehdyn virkaehtosopimuksen mukaiset korvaukset.

Kun virkamies määrätään esimerkiksi Tikkakoskelta Turkuun ja hän siirron valmisteluvaiheessa ilmoittaa haluavansa muuttaa perheensä talouden Jyväskylästä Tampereelle, voidaan Pääesikunnan harkinnan perusteella maksaa muutto- ja siirtokorvaukset. Korvausten hakemisesta on annettu

oma erillinen ohjeistus (AQ17114). Hakemuksessa on tuotava muun muassa esiin, miksi virkamiehen muuttokustannukset tulisi korvata esitetylle paikkakunnalle ja aikooko virkamies muuttaa perheen muuton lisäksi yksin uuden virkapaikkakunnan läheisyyteen. Hakumenettely poikkeaa siis tavanomaisten muutto- ja siirtokustannusten korvausten hakemisesta, joka yleensä tehdään omassa hallintoyksikössä.

Sama laajennus oli käytössä hetken heti Puolustusvoimauudistuksen jälkeen. Tuoloin laajennusta pidettiin hyvin tervetulleena, kun virkamiehelle tarjoutui mahdollisuus siirtää perheensä ns. etukäteen sille paikkakunnalle, jonka tehtäviin hän oli itsekin hakeutumassa jossain vaiheessa virkauraa ja jossa perheellä oli käytettävissä tarvittavat tukiverkot erillään asumistilanteissa.

Vuoden 2021 virastoerästä saavutettiin neuvottelutulos Rajavartiolaitoksessa

Teksti: Jukka Mäkinen Taulukko: Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksessa saavutettiin neuvottelutulos vuoden 2021 virastoerästä (1,0 % Rajavartiolaitoksen palkkasummasta 1.5.2021 lukien) kaikkien sopijaosapuolien välillä 12.3. Sen mukaisesti sovittiin muutoksista Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmästä tehtyyn tarkentavaan virkaehtosopimukseen (RVLPJTARKVES) ja sen yhteyteen kirjattuihin soveltamisohjeisiin sekä sopimuksen allekirjoittamispöytäkirjaan, Rajavartiolaitoksen virkamiesten työajoista (työaikasopimus) sekä muutto- ja siirtokustannusten korvaamisesta tehtyihin tarkentaviin virkaehtosopimuksiin ja niiden yhteyteen kirjattuihin soveltamisohjeisiin. Lisäksi sovittiin muutoksista työsuojelun yhteistoimintasopimukseen. Tässä katsauksessa selostetaan merkittävimmät jäsenistöön vaikuttavat muutokset. Kattava selostus neuvottelutuloksesta on luettavissa Päällystöliiton www-sivujen jäsenosiosta.

Työaikasopimuksen tekstimuutokset

Soveltamisalaan ja työaikamuotoihin (1 §) lisätään soveltamisohjeeseen maininta siitä, että jatkossa jaksotyötä koskevia määräyksiä sovelletaan johtokeskuksissa. Johtokeskukset ovat auki 24/7/365, ja näin ollen jaksotyö soveltuu työn luonteen mukaan johtokeskuksiin selvästi paremmin kuin virastotyöaika. Tähän kokonaisuuteen liittyvät myöhemmin mainitut muutokset johtokeskuksissa työskentelevien tehtäväkohtaisiin palkkoihin.

Työajaksi luettavaan aikaan (2 §) tulee kirjauksia vartiolaivoilla palvelevien työajasta. Käytännössä uusimmalla laivalla (VL Turva) päivittäistä minimityöaikaa lasketaan 12 tunnista 11 tuntiin 1.5.2021 lukien. Tulevilla uusilla laivoilla edellä mainittua tuntimäärää sovelletaan käyttöönotosta lähtien. Tässä kohtaa on kirjattu kaikkia laivoja koskeva siirtymäaika siten, että kaikilla laivoilla 11 tunnin vähimmäistuntimäärä on voimassa 1.1.2025 lukien, vaikka uusia laivoja ei saataisi käyttöön. Kaikilla laivoilla sidotun varallaolon tuntimäärä nousee

6.2.5.-kohdan mukaisesti 10 tunnista 11 tuntiin. Lisäksi siirtymäajan vanhoilla laivoilla on käytössä 3 a §:n mukaiset järjestelyt. Käytännössä 2 x 3-viikkoisjaksossa yhden jakson enimmäistuntimäärä voi olla enintään 146 tuntia 15 minuuttia, ja lisäksi tasotusvapaaajajärjestelmän käyttäminen yhdessä työajan keskimääräistämisen kanssa on mahdollista ilman virkamiehen suostumusta.

Jatkossa kansainvälisissä rajaturvallisuusoperaatioissa (pl. ilma-alusoperaatiot) virkamiehet ovat keskeytysajalla 2.6.-kohdan mukaisesti, ja heille maksetaan tehtävän mukaista palkanlisää (25 §) ja erillistä lisäpalkkiota (lisäpalkkioliite, kohta 15).

Palkkausjärjestelmä-sopimuksen muutokset

5 §:n suoritusaikaan tulee tarkennus siten, että jatkossa suoritusarviointia ei tehdä enintään vuoden pituisen sijaisuuden ajalta. Tässä kohtaa sopimukseen tulee kirjata vallitseva soveltamiskäytäntö. Lisäksi suoritusaikassa otetaan jatkossa tarkemmin kantaa useisiin lyhyisiin tehtävämääräyksiin ja suoritusarvioinnin tekemiseen näissä tapauksissa. Jatkossa euromääräistymiseen johtavissa peräkkäisissä tehtävämuutoksissa palkkaukseen vaikuttava suoritusarviointi tehdään kuitenkin, kun viisi kuukautta on kulunut toisen tai jonkin sitä seuraavan euromääräistymiseen johtaneen tehtävämuutoksen alusta lukien ja maksetaan tällöin viimeistään seitsemännen kuukauden alusta lukien. Suoritus arvioidaan edellä tarkoitetuissa tilanteissa kuitenkin viimeistään, kun 20 kuukautta on kulunut ensimmäisen euromääräistymiseen johtaneen tehtävämuutoksen alkamisesta lukien ja maksetaan 22. kuukauden alusta lukien. Näin ollen ei pitäisi enää tulla sellaisia tilanteita, joissa virkamiehen suoritusarviointi jää kokonaan tekemättä useaksi vuodeksi. Lisäksi palkkausjärjestelmä-sopimuksen 9 §:n 2.-kohtaa muutetaan siten, että tehtävään määräyksen ollessa enintään 3 vuotta kestävä Raja- ja merivartiokoulun tehtävä, virkamiehellä ei ole enää palkkatakuuoi-

keutta, vaikka virkamies olisi määrätty tehtävään ilman omaa hakeutumista.

Palkkausjärjestelmä-sopimuksen liitteessä 1 olevaan tehtäväkohtaisen palkanosan taulukkoon tulee 1.5. lukien korotuksia yhdeksää luokkaa lukuun ottamatta. Nämä korotukset rahoitetaan virastoerästä. Lisäksi keskustasolla sovitun mukaisesti tehtäväkohtaisen palkanosan taulukoita korotetaan 1.6. lukien 0,97 prosentin yleiskorotuksella, mutta vähintään korotus tulee olemaan 20,37 euroa. Ns. taitepiste tulee olemaan vaativuusluokassa 19,5, joka on ensimmäinen luokka, jota korotetaan prosentuaalisesti.

Lisäpalkkioliitteeseen runsaasti muutoksia

Kohtaan 1.4. lisätään maininta HTA C -oikeudesta ja sitä kautta maksettavan lisäpalkkion suuruuteen aikaisemman HTA B -oikeuden lisäksi. Lentolisien osalta suurin muutos koskee vaativan lentoteknillisen tehtävän lentolisää (1.5.). Tehtävänimikkeistä poistetaan vanhempi huoltomekaanikko, ja tilalle tulee vastaava huoltomekaanikko. Lisän vaatimuksena olevaa ilma-aluksen miehistössä tai ilma-alushuoltoupseerina palveltua aikaa lyhennetään aikaisemmasta viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Lisäksi kolmen vuoden aikaan luetaan tehtävään määräämistä edeltävä monimototorisen ilma-aluksen päivystyskelpoisuuteen oikeuttava aika. Tällä muutoksella vähennetään epäoikeudenmukaisuuksia siltä osin, mikäli virkamiestä ei ole määrätty lisän piiriin kuuluvaan tehtävänimikkeeseen samaan aikaan, kun päivystyskelpoisuus on saavutettu. Edellisellä kierroksella (2019) varsin alhaiseksi jäänyt HTA C -oikeuden omaavan rajavartiomiehen lisää korjataan ylöspäin.

Työsuojeluvaltuutetun palkkio maksetaan jatkossa työsuojeluvaltuutetun varamiehelle sellaisilta kalenterikuukausilta, jotka varamies on kokonaisuudessaan suorittanut varsinaisen valtuutetun tehtäviä. Lisäksi lentoturvallisuushenkilöstön (ml. lentoturvaohjaajat) tehtäväkohtainen palkkio lisättiin

lisäpalkkioliitteeseen. Samassa yhteydessä lentoturvallisuushenkilöstö poistettiin palkkausjärjestelmäsopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan liitteestä 3 (erityisosaluettelot).

Muita lisäpalkkioliitteeseen tulevia muutoksia ja lisäyksiä ovat sukeltajana toimivan virkamiehen ammattitaitolisä ja sukellusraha, rajatarkastuspalkkio, likaisen työn lisäpalkkio, kansainvälisen rajaturvallisuusoperaation lisäpalkkio, Raja- ja merivartiokoulun opettajan tehtäväkohtainen palkkio, yleisjohtajan tehtäväkohtainen palkkio, pinta-alusten rakennusvalvojan lisäpalkkio sekä vanhemman rajavartijan ja vanhemman merivartijan tehtäväkohtainen palkkio.

Vaativuusarviointikäsikirjan muutoksilla korotuksia tiettyjen tehtävien palkkaukseen

RVLPJTARKVES:n allekirjoittamispöytäkirjan liitteenä 1 olevaan vaativuusarviointikäsikirjaan tehdään muutos, jonka perusteella valmiuspäivystäjänä ja yleisjohtajana toimimista ei arvioida mukaan tehtävän vaativuuteen, koska edellä mainittu yleisjohtajan tehtäväkohtainen palkkio korvaa valmiuspäivystäjänä ja yleisjohtajana toimimiseen liittyvät asiat. Lisäksi pisteisiin tulee korotuksia seuraavien tehtävien osalta: yksikön päälliköt, työterveyspäällikkö, rajajääkärikomppanian varapäällikkö, vartioupseeri, voimankäytönkouluttajat, johtokeskuksen päällikkö (rajavartiostot), johtokeskuksen varapäällikkö (meri), johtokeskusupseeri (meri), johtokeskusupseeri (maa), johtokeskusvalvoja, johtokeskusoperaattori, päätoiminen tarkkailija (Ritoyks/SLMV), henkilöstösihteeri (ajanhallinnan vastuhenkilö), aseman konemestari, suurtaloussokki, lentomekaanikko, emäntä ja alustarkastaja. Lähes kaikissa tehtävissä pisteiden nousu aiheuttaa myös vaativuusluokan korotuksen. Nämä muutokset on käsitelty 25.3. palkkalautakunnassa ja tulevat maksuun 1.5. lukien.

Tehtäväkohtaiset palkanosat 1.6.2021 lukien (YK 0,97 % tai vähintään 20,37 €)		
Vaativuusluokka	Tehtäväkohtainen palkanosa (eur/kk)	Yleiskorotus
13,0	1 642,12	20,37
14,0	1 766,25	20,37
14,5	1 785,50	20,37
15,0	1 809,09	20,37
15,5	1 844,04	20,37
16,0	1 866,63	20,37
16,5	1 904,04	20,37
17,0	1 930,99	20,37
17,5	1 965,19	20,37
18,0	1 997,07	20,37
18,5	2 038,92	20,37
19,0	2 088,07	20,37
19,5	2 137,73	20,54
20,0	2 183,05	20,97
20,5	2 230,98	21,43
21,0	2 289,17	21,99
21,5	2 352,65	22,60
22,0	2 422,50	23,27
22,5	2 522,87	24,24
23,0	2 608,82	25,06
23,5	2 721,93	26,15
24,0	2 811,91	27,01
24,5	2 964,38	28,48
25,0	3 074,18	29,53
25,5	3 330,28	31,99
26,0	3 578,65	34,38
26,5	3 807,25	36,58
27,0	3 937,44	37,83
27,5	4 123,93	39,62
28,0	4 386,16	42,14
28,5	4 587,79	44,07
29,0	4 799,14	46,10

Mitä sitten, jos etätyössä sattuu tapaturma?

Teksti: Jaakko Levä Kuva: Matti Vihurila

Epidemiologisen tilanteen vain pahentuessa maassamme on siirrytty jälleen laajamittaiseen etätyöskentelyyn. Meistä yhä useampi joutuu sekoittamaan työn ja kodin askareet ja jäsentämään sen, mikä on työ- ja mikä vapaa-aikaa. Nyt jos koskaan tulisi muistaa olla tarkkana, ettei vaan sattuisi mitään pahempaa! Kotihan on tutkitusti se paikka, missä sattuu tapaturmia eniten. Mitä sitten tulisi tehdä, jos jotain ikävää pääsee käymään? Kuka korvaa ja miten?

Sain taannoin yhteydenoton jäseneltämme. Hänelle oli käynyt etätöissä ikävästi ulkoillessaan viikkoliikunnan aikana. Viikko oli alkanut normaalisti virtaa täynnä, ja alku olikin sujunut vailla mitään ongelmia. Loppuviikosta hän oli lähtenyt iltapäivällä ulos, jotta päivä ei olisi ollut pelkkää sisällä istumista. Keliolosuhteiden nopea muutos oli aiheuttanut sen, että hän oli liukastunut ja satuttanut oikean nilkkansa. Ikäväkseen hänen oli todettava, että olisi pitänyt ennen etätöihin siirtymistä sopia kirjallisesti esimiehen kanssa viikkoliikunnasta. Silloin se olisi Pääesikunnan uuden päivitetyn tapaturmaohjeen mukaisesti ollut osa sovittua työaikaa. Nyt ei Valtiokonttorin tapaturmavakuutus tuota vahinkoa korvaa. Mitä sitten liitto asialle voi tehdä?

Työntajan ohjeistus tapaturmien varalta

Puolustusvoimien puolella työnantaja on laatinut normin HQ1103 (OHJE PALKATUN HENKILÖKUNNAN TYÖTAPATURMIIN JA AMMATTITAUTEIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYISTÄ), joka on astunut voimaan 18.2.2021. Lisäksi Puolustusvoimien sisäisessä tiedotuskanavassa on avattu hyvin työtapaturmien korvattavuutta Torniportaaliin laaditulla esimerkkitaulukolla. Rajavartiolaitoksen osalta tapaturmien il-

moituskäytännön muututtua on asia vielä tarkastelun alla, ja siitä johtuvat muutokset tullaan ohjeistamaan myöhemmin henkilöstölle. Olen koonnut muistin virkistykseksi tämän artikkelin liitteeksi ohjeet, miten tulee toimia, mikäli joutuu työtapaturman/tapaturman kohteeksi. Nämä ohjeet löytyvät myös Puolustusvoimien intranetistä.

Liiton ohjeistus tapaturmien varalta

Päällystöliiton ohjeet löytyvät liiton nettisivujen jäsenosiosta löytyvästä jäsenedustajavalikosta. IF:n jäsenvakuutuksiin kuuluu liittovakuutus ja järjestövakuutus. Liittovakuutukseen sisältyy turva vapaa-ajan matkavahinkojen ja tapaturmaisesti aiheutuvan pysyvän haitan varalle. Järjestövakuutus taas antaa turvaa osallistuessasi liiton järjestämiin tapahtumiin. Päällystöliitto on vakuuttanut jäsenensä siis siten, että nyt varsinkin laajamittaisen etätöiden ollessa käytössä voivat jäsenet tehdä rauhallisin mielin etätöitä kotiloissa.

No niin, palataanpa sitten takaisin tuohon alussa esiin tuomaani tapaukseen. Koska Puolustusvoimien tapaturmavakuutus ei kata tuota ilman esimiehen kirjallista sopimusta tehtyä viikkoliikuntaa etätöissä, niin liiton tekemä liittovakuutus antaa mahdollisuuden hakea vakuutusyhtiöstä korvausta. Kyse on kuitenkin työpäivän aikaisesta vapaa-ajasta, jonka jäsen käytti ulkoilemiseen. Päällystöliiton jäsenenä sinun ei tarvitse siis hankkia kalliita ja lisäkustannuksia aiheuttavia vapaa-ajan vakuutuksia erikseen, koska liitto on sen jäsenen puolesta jo tehnyt palveluksessa olevalle jäsenkunnalle. Tässäkin tapauksessa on hyvä kuitenkin erottaa toisistaan käsitteet työtapaturma ja tapaturma. Mikä niiden ero sitten on? Jo tuo työ-etuliite kertoo sen, että kyseessä on työtehtävissä työaikana sattuva tapaturma. Tapaturman määritelmänä taas on ulkoisen tekijän tai toisen henkilön aiheuttama yllättävä ja ennalta arvaamaton vamma tai haitta, joka on selkeästi tapahtunut vapaa-ajalla. Toki myös työtapaturmassa pätee nuo samat tapaturman syntymisen määritelmät.

Tässä tapauksessa jäsenen kuuluessa järjestövakuutuksen piiriin tulee hänen ottaa yhteyttä liiton toimistoon ja saada sitä kautta tarkemmat ohjeet, miten toimia sattuneen tapaturman mahdollisten korvausten hakemisesta vakuutusyhtiöstä kanssa.

Pitkältä ja välillä raskaaltakin tuntuvan työn lomassa koitetaan kuitenkin pitää huolta niin itsestämme kuin läheisistämme. Turvallista etätyöskentelyä ja voimia arjen puurtamiseen kaikille tasapuolisesti.

Toimi näin työtapaturman sattuessa etätöa aikana:

- Ilmoita esimiehellesi työtapaturmasta.
- Hakeudu sairaanhoitoon esim. omaan työterveyshuoltoon.
- Lääkärikäynnin yhteydessä kerro työnantajasi nimi ja vakuutuslaitokseksi Valtiokonttori.
- Tee välittömästi tapaturman sattumisen jälkeen tapaturmailmoitus Valtiokonttorin sähköisessä asiointipalvelussa: <https://asiointipalvelu.valtiokonttori.fi/etusivu/>
Huom! Ilmoituksen teko vaatii vahvaa tunnistautumista (verkkopankkitunnus, mobiilivarmenne tai varmennekortti). Ilmoitus kannattaa tehdä yhdessä hallintoyksikön tapaturma-asiamiehen kanssa. Vireillä olevaa tapaturmailmoitusta voit täydentää myöhemmin lisätietolomakkeella.
- Tapaturma-asiamies saa tiedon ilmoituksesta, tarkistaa ja vahvistaa sen. Tästä tulee sinulle sähköpostiin tieto.
- Valtiokonttorin päätös saapuu postitse.
- Jos kyseessä on vapaa-aikana etätöyssä tapahtunut tapaturma, ota yhteyttä liiton toimistoon.

Paras hävittäjä Hornetin seuraajaksi

Teksti: Kapteeni Santtu Kytöjoki, Ilmavoimien alueellinen pääluottamusmies

Kuva: Santtu Kytöjoen kuva-arkisto

Kirjoittaessani tätä juttua Suomi on juuri lähettänyt lopulliset tarjouspyynnöt viidelle hävittäjävalmistajalle hävittäjiemme korvaajaksi. Hävittäjakaupoissa on kyse itsenäisen Suomen kaikkien aikojen suurimmasta asehankinnasta. Valtioneuvoston on tarkoitus tehdä päätös hankinnasta kuluvan vuoden loppuun mennessä, ja uudet hävittäjät olisivat ilmavoimilla käytössä tämän hetken tiedon mukaan vuosina 2025–2030. Toivottavasti vallitseva yhteiskunnallinen tilanne ei aiheuta hankkeeseen merkittäviä viiveitä.

Olemme saaneet lukea eri lehdistä vertailuja hävittäjäehdokkaista ja mielipidekirjoituksia, mikä olisi paras ja mistäkin syystä. Lehtijuttujen perusteella hävittäjäehdokkaiden vertailu on helppoa. Verrataan pituutta, painoa, asekuormaa ja etenkin hintaa. Edellä mainittuja tutkiskellessa vertailu onkin helppoa, mutta mitä enemmän asiaa selvittää ja ajattelua laajentaa, sitä vaikeammaksi valinta menee. Voisiko valintaa helpottaa kansanäänestys hävittäjähankinnasta kuten esimerkiksi Sveitsi useissa asioissa tekee? Tällöin kansa voisi kertoa mielipiteensä seuraavasta hävittäjästä. Mielestäni ehdottomasti ei! Valinta ei perustuisi silloin tietoon vaan tunteeseen.

Aihetta käsitellessä silmiinpistävää on sotilaiden neutraalius valintaa tehtäessä. Useilla asiasta on varmasti mielipide, mutta sitä ei ehkä haluta kertoa tai se perustuu tunteeseen. Tämän suuruusluokan hankinta ei voi perustua mielipiteeseen vaan kylmiin faktoihin ja vertailuihin. Vertailua vaikeuttaa myös se, että emme ole hankkimassa ainoastaan hävittäjää vaan kokonaisuutta täydentämään puolustusjärjestelmäämme. Valinnan tulisi kyetä vastaamaan taistelukentän vaatimuksiin kuluvan vuosisadan jälkimmäiselle osalle saakka. Julkisuudessa ollut sotilaiden neutraalius kertoo mielestäni myös sen, että vertailu ja paremmuuden löytäminen hävittäjien kesken on todella vaikeaa.

Täytyy muistaa, että tämän suuruusluokan ostos on muutakin kuin vain asehankinta, se on kokonaisuus. Kokonaisuudessa vaikuttavat muutkin asiat kuin vain hinta tai koneiden lukumäärä. Lopullisen päätöksen kuitenkin tekevät poliitikkomme, kokonaisuutta miettien. Me

sotilaat olemme tottuneet toteuttamaan tehtävämme meille osoitetuilla resursseilla, ja niin varmasti tapahtuu tämänkin hankinnan jälkeen. Entä mikä mahtaa olla kirjoittajan mielestä paras seuraaja Hornetille? Rehellisesti on sanottava, että minulla ei suosikkia ole. Luotan siihen, että asiantuntijamme tuovat faktat päättäjille esiin ja kokonaisuuden kannalta paras järjestelmä hankitaan. Ja sillä mennään!

Päällystökalendareri vuodelle 2022

Vaikka kuluva vuodesta on takana vasta ensimmäinen kvartaali, muistetaan jäsenistöä vielä kerran uudesta menettelystä Päällystökalendarerin saamiseksi. Tälle vuodelle 2021 kalendareri piti jo tilata, ja jatkossa se tulee tilata joka vuosi erikseen. Poikkeuksen tekee ensi vuosi, eli jos tilasit kalendarerin tälle vuodelle, on tilauksesi voimassa myös vuodelle 2022.

Kalendarerin tilaaminen tapahtuu liiton jäsenisivujen ja sieltä eAsionnin kautta, kohdasta jäsenpalvelut. Palvelussa voit myös tarkistaa kalendareritilauksesi voimassaolon. Muokkauksen jälkeen muista tallentaa muutokset. Jos sinulla ei ole nettiyhteyttä tai et pääse jostain syystä jäsenisivuille, voit tilata kalendarerin myös sähköpostilla tai soittamalla toimistolle. Tilaukset tulee tehdä juhanhukseen mennessä.

Jäsenkortti

Uusi jäsenkortti on tilattu ja todennäköisesti toimitettu jäsenille ennen tämän lehden painoon menoa. Jäsenkortti on voimassa helmikuun loppuun 2023, ja se toimii palveluksessa oleville vakuutuskorttina liitovakuutuksen osalta (tapaturma-, matkustus- ja matkatavaravakuutus).

Lomatoiminnasta

Lomakaudelle 1.5.–31.8. liiton lomakohteet on jaettu. Hakemuksia oli tällä kertaa selkeästi enemmän kuin aikaisempina vuosina, joten monissa kohteissa jouduttiin kohteen saaja arpomaan. Vapaaksi jääneet harvat vuorot näkyvät liiton jäsenisivuilla. Lomakaudelle 1.9.–31.12. kohteiden haku päättyi 30.6. Markovillassa kevään huoltoviikoilla uusitaan saunoissa lauteet, nousujakkarat ja kaiteet. Kiukaiden kiinnitykset korjataan ja paneeleita uusitaan tarvittaessa.

Puheenjohtajapäivät ja edustajakokous

Liiton hallitus päätti siirtää Puheenjohtajapäivät pidettäväksi läsnäolotilaisuutena maissa tai jos se ei ole mahdollista, verkotilaisuutena 23.–24.8. Tämä vuosi on Päällystöliiton vaalivuosi. Syksyllä valitaan liitolle puheenjohtaja ja hallitus. Liiton nykyinen puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** on ilmoittanut, että on käytettävissä jäsenistön niin halutessa, jatkamaan liiton pu-

Kuva: Roosa Penttinen

heenjohtajana. Vaalit pidetään myös hallituksen valinnasta. Liiton sääntöjen mukaan hallitukseen kuuluu puheenjohtajan lisäksi vähintään kaksi ja enintään 11 jäsentä. Edustajakokouksen on siis ennen hallituksen jäsenten valintaa päätettävä hallituksen jäsenten määrästä. Nyt on korkea aika muiden puheenjohtajakandidaattien sekä hallitukseen pyrkivien tuoda kiinnostuksensa julki kyseisiin tehtäviin ainakin omissa viitekehysissään. Liiton joka neljäs vuosi pidettävä vaaliedustajakokous pidetään Helsingissä 9.–10.11.

Ehdota Akavan yrittäjäpalkinnon saajaa

Akavan yrittäjäpalkinto myönnetään vuosittain tunnustuksena ansioituneelle yrittäjälle tai ammatinharjoittajalle. Tavoitteena on tuoda esille yrittäjyyden suurta merkitystä suomalaiselle

yhteiskunnalle, talouskasvulle ja työllisyydelle. Ehdotusten viimeinen jättöpäivä on 10.5. Katso tarkemmat ohjeet esitysten tekemiseksi liiton jäsenisivuilla.

Kunnallisvaalit 2021

Ensinnäkin kiitokset kaikille liiton jäsenille, jotka olette asettuneet ehdolle huhtikuulta kesäkuulle siirretyissä kunnallisvaaleissa. Vaikuttaminen ja osallistuminen kotikunnan päätöksentekoon on osaltaan osoittamassa, että ammattisotilaat kuuluvat entistä enemmän ympäröivään yhteiskuntaan normaaleina kuntalaisina. Merkityksetön asia ei ole myöskään se, että tuomalla tietoisuuteen muille päätöksentekijöille ammattikuntamme erityispiirteiden vaikutukset normaaliin perhe-elämään, työssäkäyntiin ja esimerkiksi lasten päivähoitoon, edistätte kaikkia kuntalaisia koskevien järkevien ja oikeudenmukaisten päätösten tekemistä.

LAKIASIANNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Puheenjohtajapäivät - tulevaisuustyö jatkuu ja vaalit lähestyvät

Teksti: Juha Susi Kuvat: Juha Susi ja Jani Suojarinteen kotiarkisto

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen toivoo yhdistysten esityksiä käynnissä olevaan tulevaisuustyöhön ja henkilövaaleihin. Aika vaikutamiselle on käynnistynyt.

Päällystöliiton hallitus päätti siirtää perinteiset keväiset Puheenjohtajapäivät elokuulle koronan takia. Päivien sisältöön ja tavoitteisiin tällä ei ole vaikutusta. Kyseessä on edelleen ay-koulutustapahtuma ja keskustelualusta yhdistyksille. Yhdistykset halutaankin pitää mukana suunnittelussa.

- Päivät ovat viimeinen busteri yhdistysten hallinnoille valmistautua seuraavaan neljään vuoteen. Myös tulevan hallituskauden henkilövalintoihin valmistautuminen on päivillä tärkeässä roolissa, puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** tiivistää tavoitteet.

Viime syyskuussa yhdistyksille esiteltiin hallinnon valmistelemat askelmerkit tuleville vuosille. Tilaisuuden jälkeen koottu

aineisto on ollut jäsenten nähtävissä kotisivuilla. Palautetta tai uusia esityksiä ei ole kuulunut talven aikana. Puheenjohtajaa tämä ei huoleta.

- Yhdistyksillä näyttää olevan suunnittelutyössä samat linjat ja ajatukset, kuinka liittoa on tarkoitus viedä eteenpäin.

Syksyn jälkeen työtä on jatkettu ja aineistoa on hiottu seminaarissa ja työvaliokunnassa.

- Kyseessä ei ole hetken työ. Teemme talouden tiekarttaa, haemme eri vaihtoehtoja ja jatkojalostamme materiaalia.

Nimi ei ole itseisarvo

Puheenjohtajan puheessa vilahtavat termit tulevaisuustyö ja toimintaohjelma. Strategia-termiä ei juurikaan mainita.

- Tulevaisuustyö on pelkkä työnimi. Katsoimme aikanaan, mihin termiin Edustajakokous päättyy.

Lukkarinen korostaa, että itse sisältö on tärkeintä, ei se millä nimellä työtä kutsutaan.

- Tavoitteet ja askelmerkit on suunniteltu. Haasteena on arvioida, millainen työ- ja järjestömaailma meillä on vuosikymmenen lopulla. Tähän kaivataan yhdistysten näkemyksiä avuksi.

Puheenjohtajapäivien siirtyminen elokuulle pienentää materiaalin valmistelun aikaikkunaa. Päivien ja päätöksiä tekevän Edustajakokouksen väliin jää käytännössä vain noin kuukausi aikaa hienosäätää materiaali esityskuntoon muun edunvalvontatyön ohella.

- Tästä käytiin hallituksessa paljon keskustelua. Meillä on selkeä tarve lähikokoukselle. Elokuu on takaraja, eikä sitä voi liu'uttaa pidemmälle.

Hallinto valmistelee marraskuulle Edustajakokoukselle seuraavan nelivuotiskauden toimintaohjelman. Lisäksi tulevalle VES-kierrokselle haetaan tavoitteita ja linjauksia edustajilta.

- Ei tehdä tästä ongelmaa. Ei päiviä olisi siirretty elokuulle, jollemme katsoisi selviämme edessä olevasta työstä.

Yhdistyksille töitä

Hallitus toivoo, että yhdistykset hyödyntävät kevään ajan syksyn tilaisuuksia silmällä pitäen.

- Toivomme, että yhdistysten hallitukset ja yleiskokoukset kaivavat materiaalin esille sekä käyvät keskustelua tulevaisuudesta ja tavoitteista.

Yhdistyksiltä toivotaan ajatuksia ja tarkennuksia jaossa olevaan materiaaliin. Niitä voi esittää vaikkapa yksittäiselle hallituksen jäsenelle ennen Puheenjohtajapäiviä.

- Väkin ei tarvitse keksiä ruutia. Olemme tyytyväisiä vaikka vahvistukseen tehdystä työstä.

Kun kyseessä on vaalivuosi, toivoo Lukkarinen yhdistyksiä kartoittamaan myös haluk-

kaat henkilöt tulevaan hallitukseen kaudelle 2022–2025.

- Samalla yhdistysten toivotaan muodostavan kantansa, kuinka hallituksen paikkajako tulisi tehdä piirien kesken. Työ kannattaa laittaa käyntiin heti.

Tulevilla Puheenjohtajapäivillä henkilövalinnoista on tarkoitus käydä keskustelua piirien omissa keskusteluissa. Tällöin kevään ja kesän aikana yhdistysten kartoittamat ehdokkaat voivat tehdä ulostulonsa ja esittäytyä.

- Myös Päälystölehti tarjoaa alustan esittelyle. Ehdokkaiden kannattaakin tulla ajoissa ulos, mikäli haluavat hyödyntää liiton alustoja.

Viimesyksisillä Puheenjohtajapäivillä yhdistysten edustajien näkökanta tulevaan hallituskauten oli jatkaminen samankokoisena. Tämä tyydyttää Lukkarista.

- Ei muutoksia pidä tehdä muutosten takia vaan tarkoituksella. Uskon, että hallinnon koon pienentyminen tapahtuu aikanaan luontaisesti.

Muutoksia tapahtuu

Liiton hallitus ei ole kartoittanut, kuinka moni sen nykyisistä jäsenistä olisi halukas jatkamaan. Puheenjohtaja näkee tässä osasyynä verkkokokoukset, jotka keskittyvät vain itse asiaan.

- Lähikokouksissa nämä tulevat helpommin esille. Muistutan, että esitykset hallintoon ovat aina yhdistysten käsissä. Ne eivät ole henkilökohtaisia tahtotiloja.

Hallituksessa tapahtunee puheenjohtajan arvion mukaan luontaista vaihtumista.

- Aika monella nykyisellä hallituksen jäsenellä on varmasti jo oma ajatus selkeytynyt, onko hän käytettävissä myös tulevalla kaudella.

Omalta osaltaan puheenjohtaja on tehnyt päätöksen.

- Olen edelleen käytettävissä. Lappeenrannan päälystöyhdistys kysyi tätä minulta ja vastasin myöntävästi.

Päätöstä vahvistivat perheeltä saatu tuki ja tehdyt tulokset.

- Olemme saaneet paljon aikaan, ja tahtoa luotsata liittoa eteenpäin löytyy edelleen. Listalla on vielä useita asioita, jotka haluaisin saattaa maaliinsa.

Liitolla on myös yksilöjäseniä yhdistysten rinnalla. Heihin tullaan olemaan yhteydessä tulevia päätöksiä ja valintoja tehtäessä.

- Mikäli heidän joukostansa löytyy useampia ehdokkaita Edustajakokousedustajaksi tai liiton hallintoon, auttaa liitto vaalissa yhteisen ehdokkaan saamiseksi.

Eväitä ja ohjeita

Maaliskuun alussa aloittanut edustajiston vt. puheenjohtaja **Jani Suojarinne** on jo

valmistautumassa syksyiseen Edustajakokoukseen. Ensimmäiset keskustelut puheenjohtajan ja järjestöpäällikön kanssa on käyty, ja niissä korostui Puheenjohtajapäivien merkitys tuleviin päätöksiin ja henkilövalintoihin.

- Tilaisuuden onnistumisen keskeisessä roolissa on se, kuinka yhdistysten puheenjohtajat ovat edustettuina Pj-päivillä. Toivon, että yhdistykset asettavat varamiehen, mikäli puheenjohtaja on estynyt.

Suojarinne nosti esiin jo edellisen Edustajakokouksen jälkeen huolensa siitä, kuinka jäsenet, joiden yhdistys ei ole edustettuna liiton tilaisuuksissa, saavat äänensä kuuluviin. Vinkkejä on jo koottuna yhdistyksille jaettavaksi Puheenjohtajapäivillä.

- Nyt ei ole tarkoitus sanella, kuinka yhdistysten tulee toimia vaan antaa eväitä ja ohjeita. Hyviä käytänteitä edelleen hyödynnettäviksi, esimerkiksi yhdistyksen sääntömuutokset ja niistä saatavat hyödyt.

Kentän äänen kuuleminen nousee usein esiin. Suojarinne olisi valmis jopa suoraan jäsenistölle suunnattavaan kyselyyn.

- Se voisi olla jonkun muun kyselyn yhteydessä. Tavoitteena olisi saada laajempi näkökulma käynnissä olevaan tulevaisuustyöhön.

Piireillä on oma roolinsa

Piirien rooli liiton hallinnossa ei ole virallinen, mutta niillä on edelleen keskeinen osa liiton tapaamisissa.

- Vaikka toimintaideana on yksi yhteinen liitto, näen piireille edelleen tarvetta oman toimialueensa asiantuntijoina. Niistä nousevat tärkeimmät aiheet isoon saliin keskusteluun.

Suojarinne näkee piirien roolin tärkeänä niin edunvalvontaan kuin henkilövalintoihin liittyvissä asioissa.

- Tulevaisuudessa meidän on yhä haastavampaa saada hallintoon maantieteellistä kattavuutta. Piirit ovat tässä työssä avuksi, kun valitaan henkilöitä hoitamaan yhteisiä tehtäviä.

Edustajiston vt. puheenjohtaja on valmis johtamaan marraskuun Edustajakokouksen myös etäyhteyksillä, mikäli sille on tarvetta.

- Kokousteknisesti lähikokous on helpompi, ja etäkokoukseen liittyy aina suuri riski epäonnistumiselle teknisten ongelmien vuoksi. Toivon, että voimme kokoontua kasvokkain niin Puheenjohtajapäivillä kuin Edustajakokouksessakin.

Edustajiston vt. puheenjohtaja Jani Suojarinne haastaa yhdistykset osallistumaan syksyn tapahtumiin ja tuomaan ajatuksiaan esiin.

Lomakohteet jäsenten suosiossa

Teksti: Juha Saari

Pääliittöliitto tukee jäsentensä lomatoimintaa vuokraamalla edullisesti lomahuoneistoja Saariselällä, Kolilla, Vierumäellä ja Helsingin keskustassa. Liiton lomakohteet ovat kaikkien jäsenten ja Evp-yhdistyksen jäsenten käytettävissä. Lomakohteet ovat kovassa käytössä, ja jäsenet ovat tyytyväisiä niiden tarjoamiin lomanviettomahdollisuuksiin.

Kohteiden varaaminen

Saariselällä on varattavissa viisi huoneistoa ja Kolilla sekä Vierumäellä kaksi huoneistoa kummassakin. Helsingin keskustassa, Runeberginkadulla on varattavissa kaksi huoneistoa. Lomakohteiden varaaminen tapahtuu liiton jäsenpalvelujen kautta löytyvällä erillisellä varauslomakkeella lomakausittain. Huoneistojen varaukset (pl.

Helsingin asunnot) tulee tehdä kirjallisesti käyttöjaksottain seuraavasti:

I lomakausi 1.1.–30.4.

on varattava 31.10. mennessä.

II lomakausi 1.5.–31.8.

on varattava 28.2. mennessä.

III lomakausi 1.9.–31.12.

on varattava 30.6. mennessä.

Kun kohteiden jako on suoritettu lomakausittain, jäljelle jääneet viikot ovat sen jälkeen vapaasti varattavissa. Myös lyhyempiä jaksoja voi jaon jälkeen varata, mutta ne vahvistetaan vasta kuukautta ennen varauksen ajankohtaa.

Lomakohteista löytyy kattavat esittelyt jäsensivujen/jäsenpalvelut/lomatoiminta kautta.

Mökit ovat käyttöä varten

Lomakohteiden käyttöaste on pysynyt korkeana vuodesta toiseen. Suosituimmaksi kohteeksi on viime vuosina noussut

Koli lähes 70 %:n käyttöasteella. Saariselän ja Vierumäen käyttöasteet vaihtelevat vuosittain 61–68 %:n välillä, joten eivät näkään kauaksi Kolin taakse jää.

Kohteiden suosio vaihtelee jonkin verran kausittain. Saariselän Markovilla on hiihtokaudella ja ruska-aikana täyteen varattu, mutta keskitalvella ja kesällä tyhjiä viikkoja jää täyttämättä 4–8 vuosittain.

Kolilla hiihtokausi on hieman Saariselkää lyhyempi, mutta vastaavasti kesäkaudelle lomia varataan aktiivisemmin. Kolilla vapaita viikkoja jää käyttämättä vuosittain 7–11.

Vierumäki on selkeästi enemmän kesäkauden kohde. Siellä talvisesongin aikana koulujen hiihtolomaviikot ovat täyteen varattuja, mutta muutoin talvikaudella on väljempää. Kesäkaudella ja vielä pitkälle syksyyn mökit ovat täyteen varattuja. Vierumäellä vapaita viikkoja jää vuosittain 2–8.

Suosituimmat viikot ovat loppuunmyytyjä kaikissa kohteissa, mutta sesonkiajan ulkopuolella vapaaksi jääneitä viikkoja voi ja kannattaakin tutkia jäsensivujen varauskalentereista tai sitten tiedustella liiton toimiston kautta.

Tyytyväisiä lomailijoita

Kapteeni **Kristo Vartiainen** Hämeenlinnasta vietti Saariselällä hiihtolomaansa perheensä kanssa. Perhe on kokenut liiton

Kristo (oik.), Niilo, Veera ja Aapo Vartiainen kelkkaillemassa Saariselän Palopäällä.
Kuva: Kristo Vartiainen

lomakohteiden käyttäjä, sillä ovat viettäneet lomiaan Saariselän lisäksi myös Vierumäellä. Saariselällä he ovat käyneet jo useampia kertoja talvella ja kerran myös kesällä. Vartiainen on erittäin tyytyväinen liiton tarjoamiin lomanviettomahdollisuuksiin. Hän aikoo käyttää niitä jatkossakin, ja suunnitelmissa on liittyä eläköitymisen jälkeen liiton Evp-yhdistyksen jäseneksi, jotta käyttöoikeus majoihin säilyy myös tulevaisuudessa.

- Saariselällä on äärettömän hyvät ulkoilumahdollisuudet. Erityisesti alueen maastopyöräilymahdollisuudet ovat aivan loistavat. Myös Kolilla ja Vierumäellä ulkoilumahdollisuudet ovat hyvät, mutta Saariselällä on sitä Lapin lumoa, Vartiainen kertoo.

Yliulunantti **Elias Halmisen** perhe Rauran Lapista on myöskin aktiivinen liiton lomapalvelujen käyttäjä. He ovat viettäneet lomaansa Saariselällä pari kertaa aiemminkin ja ovat myös lomailleet Kolin huoneistossa.

- Saariselkä paikkana vastaa hyvin perheemme odotuksia. Reitit ja maisemat UKK-puistossa ovat ainutlaatuisia. Tämänvuotinen huoneistomme numero 3 on sopiva viidelle hengelle. Viimeksi saimme huoneiston numero 5, joka on tämän kokoiselle perheelle ahdas. Sää on hieman muuttanut reittisuunnitelmiamme, mutta hiihtämään ja laskettelemaan on kuitenkin päästy suunnitelmien mukaan, Halminen kertoo.

Kapteeniluutnantti **Jani Autio** Paraisilta vietti myös hiihtolomaansa perheensä kanssa Saariselän maisemissa. Perhe on kokenut liiton lomakohteiden käyttäjä, sillä Saariselän lisäksi he ovat lomailleet Vierumäellä ja Kolilla.

- Olemme olleet täällä aiemminkin talvikaan ja tiesimme Saariselän runsaat harrastus- ja liikuntamahdollisuudet. Lomalla oli suunnitelmissa hiihtää, lumikenkällä, lasketella ja käydä koiravaljakkoajelulla. Ehdimme myöskin loman aikana tehdä kaikesta suunnittelemaamme, Autio kertoo.

Kapteeni **Jukka Pätäri** Kotkasta oli varannut viisihenkiselle perheelleen hiihtolomaviikon Saariselältä, koska viime vuonna Kotkan seudulla ei ollut lainkaan lunta.

- Etelärannikolta kun olemme, niin hiihtäminen oli se pääasia tänne tuloon. Viime talvi kun oli meillä Kotkassa lumeton. On hienoa, kun ladulle pääsee suoraan mökin pihasta.

Pätärin perheen hiihtolomaviikolle Saariselälle sattui myös tuulista keliä ja kovia pakkasia. Ankarat kelit eivät kuitenkaan häirinneet lomanviettoa.

- Olemme tietysti varautuneet pakkasiin, mutta ulkoilu on ihan pukeutumiskysymys, Pätäri toteaa viileästi.

Käyttäjät tyytyväisiä varusteluun

"Kohteiden hyvien palveluiden lisäksi niinkin arkinen asia kuin pesukone on mahdollistanut pienemmän tavaramäärän pakkaamisen mukaan. Saariselän keittiöremontti oli positiivinen yllätys" (Jani Autio).

"Minusta jäsenet huolehtivat rakennuksesta asiallisesti, paikat ovat aina olleet hyvässä ja siistissä kunnossa, kun olemme saapuneet tänne. Tietysti pientä remonttia huoneistot jo kaipaavat, keittiötä oli uusittu, mutta pesuhuone ja sauna olisivat varmasti seuraavana vuorossa" (Jukka Pätäri).

"Saariselällä loppusiivous pitää tehdä itse. Pitkämatkalaisten lomailijoiden hartana toiveena olisi, että loppusiivous kuuluisi vuokrahintaan kuten se kuuluu esimerkiksi Vierumäellä" (Kristo Vartiainen).

Pientä pintahuoltoa

Kapteeni evp. **Keijo Tuisku** on toiminut Saariselän Markovillan majan isäntänä vuodesta 1990.

- Saariselän matkailurakentamisen alue on laajentunut valtavasti 30 vuoden aikana. Kun Markovilla rakennettiin vuonna 1989, oli se silloin ensimmäisiä majoja Kaunis-pään etelärinteellä, Tuisku muistelee.

Markovillan yli 30-vuotisen historian aikana on täytynyt tehdä vain yksi isompi remontti. Majan yläpuoliselta rinteeltä pääsi valumaan vettä rakenteisiin, mikä aiheutti laajan kosteusvaurion. Kosteusvaurion korjauksen lisäksi majan huoneistoihin on vaihdettu keittiön kaapistot jokunen vuosi sitten.

- Vuonna 2000 alkukesästä majalla todettiin mittava kosteusvaurio. Maja on rinteessä, ja betonisen työlaatan läpi nousi maavesi rossilattian rakenteisiin ja kasteli lattiarakenteet ja seinien alaosat. Olin yhteydessä liiton silloiseen hallintoon ja pyysin ohjeita, miten asiaa aletaan hoitamaan. Liiton puheenjohtaja ohjeisti minua, että en minä sinulle tulitikkuja lähettä - laita maja remonttiin. Remontti alkoi syksyllä, ja korjauksen suunnitteli asiansa osaava rakennusinsinööri, joka toimi töiden valvojana, ja lisäksi korjausurakoitsija oli kilpailutettu. Korjausremontti kesti vähän yli puoli vuotta, Tuisku kertoo.

- Lomakohteena Markovilla on erittäin toimiva, eikä minulla ei ole mitään isoa kehittämissesityksiä sen palvelukonseptiin. Toisinaan asiakkaat esittävät yksittäisiä

toiveita varustetason lisäämisestä. Majan kaappitilat ovat kuitenkin varsin rajalliset, sen vuoksi välineistön määrää ei voi lopultomasti kasvattaa, Tuisku pohtii.

Yliulunantti evp. **Seppo Hyttinen** on toiminut isäntänä Kolin lomakohteen kiinteistölle alusta eli vuodesta 1998 alkaen.

- Kun tulimme silloisen varapuheenjohtajan **Antti Kuivalaisen** kanssa katsomaan paikkaa, niin täällä oli tyhjä huoneistot vastassa. Siitä aloimme paikkaa kehittämään ja kalustamaan, Hyttinen muistelee.

Kolin taloyhtiö on hoitanut kiinteistön yläpidon hyvin, eikä siellä ole vuosien saatossa tarvinnut tehdä mitään isompia remontteja.

- Järven rantaan olemme rakentaneet laavupaikan majoittujien käyttöön. Muutoin remontit ovat olleet pientä pintahuoltoa. Majojen käyttäjäkunta on fiksua väkeä, ja he osaavat pitää huolta yksityisomaisuudesta pienien ohjeiden avulla, kehuu Hyttinen.

Elias Halmisen mielestä UKK-puiston reitit ja maisemat ovat ainutlaatuisia. Kuva: Elias Halmisen kotiarkisto

Kapteeniluutnantti Aki Pykälistö on toiminut öljyntorjunta-alus Hylkeen päällikkönä runsaat seitsemän vuotta. Hänen mukaansa Merivoimissa arvostetaan opistoupseerien osaamista ja ammattitaitoa.

janmaalla. Muutaman vuoden jälkeen ura jatkui kaapelilaiva Putsaarella, Kala-luokan kuljetuslautoilla ja Tuima-luokan miinaveneillä. Vuonna 1999 edessä oli siirto Kotkan rannikkopataljoonaan, missä Pykälistö palveli huolto- ja yhteysalusten vahtipäällikkönä ja päällikkönä sekä veneenkuljettajakursin johtajana. Joukkoyksikön lakkautuminen vuoden 2013 lopussa merkitsi siirtoa uuteen palveluspaikkaan.

- Upinniemi oli luontainen vaihtoehto, koska olin palvellut siellä aiemminkin. Viimeiset runsaat seitsemän vuotta olen toiminut öljyntorjunta-alus Hylkeen päällikkönä. Öljyntorjuntavalmiuden ylläpidon lisäksi aluksen toimintaan kuuluvat vedenalaiset työt, kaapelien laskut ja nostot, sukeltajien emäalustoiminnot, huoltoalustoiminta ja paljon muuta. Meripalvelusta tulee vuositasona noin 130–160 vrk ja lisäksi 20–40 vrk varallaoloa kolmen tunnin lähtövalmiudessa, Pykälistö kertoo.

Pykälistön uran erikoisin ja opettavaisin vaihe oli Hylkeen 13 kk kestänyt ”uudelleenrakennus”, MLU (Mid life upgrade), joka toteutettiin telakoilla Riiassa ja Uudessa kaupungissa 2014–2015. Sen aikana alus purettiin lähes kokonaan, sitä pidennettiin 10 metriä ja rakennettiin yksi kerros lisää.

Seuraajasuunnittelu ja siirrot kaipaavat selkeyttä

Kapteeniluutnantti Aki Pykälistön mielestä opistoupseereita arvostetaan Merivoimissa hyvinkin korkealle. Heitä pidetään omien erikoisalojensa kärkeäajajina, joita on tulevaisuudessa vaikea korvata.

- Merivoimat on ollut mahtava paikka työskennellä. Kokemuksia on laidasta laitaan, ja selkeästi suurin osa myönteisiä. Vieläkään en kadu lukion toisella luokalla tekemääni päätöstä lähteä Merivoimiin.

Seuraajasuunnittelu sen sijaan ei saa kiitosta, ja siirtoihinkin Pykälistö kaipaa selkeyttä.

- Seuraaja määrätään tehtävään vasta kun edeltäjä on jo lähtenyt, ja tietotaidon siirtäminen on erittäin hankalaa ilman yhtään päällekkäistä päivää. Siirroissa joskus tehtävään vaaditaan tiettyä osaamista, mutta seuraavan hakijan kohdalla se ei enää olekaan tarpeellista. Tämänkaltaisen epäloogisuus aiheuttaa turhaa eripuraa ja parranpärintää, Aki Pykälistö tietää.

”Palautetta pitää antaa, mutta myös uskallettava vaatia”

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Kalle Wirta

”Koko urani olen päässyt kouluttamaan varusmiehiä ja henkilökuntaa merenkulun saloihin joko aluksen päällikkönä, förstinä tai toimiessani veneenkuljettajakursin johtajana. Olen halunnut jakaa erilaisia kokemuksia urani varrelta ja kertoa, mikä omalla kohdallani on toiminut ja mikä ei. Palautetta pitää antaa, mutta sitä pitää myös osata ja uskaltaa vaatia, muistaen syväjohtamisen kulmakivet, sanoo kapteeniluutnantti **Aki Pykälistö** (52 v) lähes 30 vuoden aluspalveluskokemuksella.

Pykälistön mukaan se on ollut täynnä opettavaisia tapahtumia, hienoja muistoja ja ikimuistoisia persoonia, joiden kanssa on seilattu milloin Välimerellä, milloin ajettu pitkin Seineä tai Korintin kanavan läpi.

- Ulkomaanpurjehduksia on ollut liki 20, ja ulkomaisia satamia on takana lähes 40, pääosin Euroopassa. Vain Atlantin ja napapiirin ylitykset jäivät puuttumaan.

Vesillä ja valmiudessa

Päällystöopistosta valmistumisen jälkeen v. 1992 Aki Pykälistö aloitti merenkulku- ja vahtiupeerehtävissä miinalaiva Poh-

Viimeiseltä peruskurssilta (PK 58, 2003) ja jatkokurssilta valmistunut yliluutnantti **Arttu Saukkonen** (40 v) kuuluu niihin opistoupseereihin, joiden tehtäväksi jää ”sammuttaa ammattikuntamme valot” puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa. Aikaa siihen vielä on, mutta miten Artun ja kaltaistensa urakehitys ja edunvalvonta hoituvat seuraavien 16 vuoden aikana? Näitä ja monia muita asioita pohdiskellaan parhaillaan myös Päälystölaitoksessa, mutta annetaan puheenvuoro Artulle itselleen.

Saukkonen on palvellut valmistumisestaan lähtien eri tehtävissä Lapin lennoston. Kun Hawkit keskitettiin Kauhavalle, hän siirtyi Hornetin pariin käyttöhuoltomekaaniksi, asemestariksi ja muutaman vuoden jälkeen käyttöhuollon johtajaksi.

- Taisteluvälinepuoli on aina kiinnostanut, ja työnantaja on mahdollistanut kouluttamisen alalle. Jo alkuvaiheessa kuitenkin tiedostin, että mikäli haluan pitää uravaihtoehtot leveämpinä ja oman osaamiseni laaja-alaisempana, ei kannata liikaa syventyä kapealle sektorille. Tämä on tarkoittanut tietoisesti oman mukavuusalueen ulkopuolelle menemistä. Siksi olen hakenut avautuneita tehtäviä, jotka eivät välttämättä sillä hetkellä ole olleet kaikkein mieluisimpia, mutta jotka olen nähnyt oman ammattitaitoni ja osaamiseni laajentamisen vuoksi tarpeellisina - esimerkkinä käyttöhuollon johtajan tehtävä, jonka myötä sain erittäin kattavan näkemyksen tulevalle uralle, Saukkonen kertoo.

Panostakaa omaan urasuunnitteluunne

Puolustusvoimauudistuksessa Saukkonen päätyi lentotekniikkalaivueen Hornet-asiantuntijaksi, missä tehtävässä neljän vuoden ajan osaamista kasvatettiin mm. ilmataisteluväline- ja heittoistuintarkastajan pätevyyksillä, ja samalla niin pykäläviidakko kuin korjaamoympäristökin tulivat tutuiksi.

Nykyisessä tehtävässään käyttölentueen jaosjohtajana hänellä on parikymmentä alaista sotatieteen kandeista sopimussohilaisiin. Kandeista toinen toimii saapumiseräjohtajana ja toinen aloitustehtävässä eli pääosin Hornetin käyttöhuollossa. Valtaosa alaisista on lentoteknisiä aliupseereita, joista kokeneimmilla on rautainen osaaminen etenkin tekniseltä puolelta.

- Suuri osa omasta työajastani menee henkilöstöhallinnollisiin- ja suunnittelutehtäviin, mutta joskus vaihteluna pääsen tekemään perusmekaanikon ydinbisnestä – rassamaan lentokoneita, Saukkonen sanoo.

Lapissa kuten muissakin lennostoissa lentoteknisiä opistoupseereita on enää vähän, ja Saukkosen mukaan heistä kannattaa pitää kiinni loppuun asti.

Lapin lennoston käyttölentueen jaosjohtaja, yliluutnantti Arttu Saukkonen:

”Katsotaan yhdessä”

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Anne Torvinen, Ilmavoimat

- Näen henkilökohtaisen urasuunnittelun tässä vaiheessa erittäin tärkeänä, jotta loppu-uralla opistoupseereilla on mahdollisuus tehdä mielekkäitä tehtäviä ja hyödyntää omaa kokemuspääomaansa. Pahimmasa tilanteessa uramahdollisuudet 2030-luvulla ovat varsin kapeat, jos opistoupseerien tehtävät on päästetty siirtymään muille henkilöstöryhmille.

Alan kokonaisvaltainen kehittäminen on johtanut uusiin ulottuvuuksiin

Opistoupseerikoulutuksen päättymisen jälkeen käynnistetty lentoteknisten upseerien koulutus ja sen myötä alalle saatu oma johtajisto saa Saukkoselta kiitosta. Nykyisin osa lentotekniikkalaivueiden komentajista on jo alan koulutuksen saaneita ye-upseereita.

- Itse pidän erittäin hyvänä, että alalle saatiin oma upseeristo, minkä myötä lentoteknisen toimialan kokonaisvaltainen kehittäminen on päässyt uusiin ulottuvuuksiin. Upseereille on alallamme ehdottomasti oma paikkansa, mutta heidän nopea urakiertonsa välillä hirtittää, kun käytännön osaamisen ja näkemyksen hankkiminen ruohonjuuritasolta jää hataraksi. Sillä voi olla huonoja seurauksia jatkoa ajatellen.

Saukkosen mielestä opistoupseerien työpästä ja osaamista arvostetaan ilma-

Operatiivisten tehtäviensä ohella lennostot kouluttavat myös varusmiehiä lentotekniikan alaan tehtäviin reservissä. Yliluutnantti Arttu Saukkonen (oik.) ja luutnantti Matias Arvolan (kesk.) valvovien silmien alla apumekaanikoiksi koulutettavat varusmiehet harjoittelevat Hornetin harjoitusohjauksen asennusta siiven kärkeen Lapin lennoston Rovaniemellä.

voimissa. Hänen toiveenaan on, että niin yksiköiden kuin yksilöidenkin ajatuksia kuunnellaan loppuun asti ja opistoupseerien osaamispääoma ulosmitataan täysimääräisesti. Siihen sisältyy olennaisena osana tietotaidon välittäminen niille, jotka jatkossa kantavat vastuun ilmapuolustuksen teknillisten edellytysten hoitamisesta.

- Olen viljellyt urani varrella mottoa ”katsotaan yhdessä”. Tarkoitan tällä sitä, että kun joku tulee luokseni ongelman kanssa, ohjaan hänet ensin oikean tiedon äärelle kirjallisiin ohjeisiin, ja sitten katsomme yhdessä, miten niitä sovelletaan käytäntöön. Tämä on oman osaamisen ja ammattitaidon välittämistä eteenpäin, ja toivottavaa on, että tämä ketju jatkaa kulkuaan meidän opistoupseerien jälkeenkin, yliluutnantti Arttu Saukkonen toivoo.

Toiminta jatkuu koronasta huolimatta

Teksti: Juha Susi

Etätyö on tänä päivänä monen huulilla. Sen laajamuotoiselle hyödyntämiselle toivotaan jatkoa myös pandemian jälkeen. Toisille sillä taas ei ole merkitystä oman työntehtävän kannalta. Kyselimme jäseniltämme kommentteja, miten korona on vaikuttanut heidän työtehtäviinsä ja millaisia kokemuksia etätöistä on karttunut.

Kapteeni Marko Heikkilä
Kuva: Puolustusvoimat

Kapteeni **Marko Heikkilä** toimii Raketinheitinpatterin sääosaston johtajana Porin prikaatin Niinisalon toimipisteessä. Tehtävä on pääasiassa asevelvollisten kouluttamista, joten työtä tehdään kohorttiperiaatteella. Mallin mukaan koulutettavat on jaettu kolmeen eri ryhmään.

- Meillä ryhmät ovat koulutus, päivystys ja loma. Koulutusviikko pidetään kaikille osastoille, joten sama viikko-ohjelma on aina kolme viikkoa, pois lukien uudet kurssit. Heikkilän johtaman sääosaston kokemukset jaksottelusta ovat hyviä. Hänen mukaansa nykyisellä mallia voitaisiin jatkaa koronan jälkeenkin.

- Varusmiehet ovat olleet tyytyväisiä jaksotteluun. Kolmen viikon jakso sopii hyvin myös meidän työaikoihimme.

Etätöistä on karttunut kokemusta myös sääosastolla. Niitä Heikkilä teki viime keväänä, kun tuli voimakas etätösuositus. Tehtävät olivat hallintoon liittyviä, kuten osaston työaikojen, koulutuksen, opetuspaketien suunnittelua ja päivittämistä. Samanaikaisesti perheen lapset siirtyivät etäopiskeluun.

- Jaoin vaimon kanssa päivän niin, että molemmat olivat etätöissä neljä tuntia päivässä ja työpisteellä neljä tuntia. Tämän mahdollisti molempien lyhyt työmatka.

Omien kokemusten perusteella Heikkilä olisi valmis etätöiden laajempaan hyödyntämiseen epidemian jälkeen.

- Se olisi varmasti hyvä asia. On paljon tehtäviä, joihin etätyö sopii todella hyvin. Itselläni on niin lyhyt työmatka, että teen mieluummin pääosan työajasta

virkapaikallani.

Kun tarkastellaan mennyttä vuotta, ei sääosastolla ole huomattu juurikaan koronan vaikutusta työtehtävien sisältöihin. Myöskään ansioihin ei näy vaikutuksia.

- Keväällä osalla osaston henkilökunnasta peruuntui harjoituksia, mutta tasasimme harjoitusmäärät osaston sisällä syksyllä.

Kapteeniluutnantti Sami Tamminen
Kuva: Puolustusvoimat

Merikuljetuksissa ei juuri muutoksia

Rannikkolaivastossa kuljetusaluksen päällikkönä toimiva kapteeniluutnantti **Sami Tamminen** ei juurikaan koe koronan vaikuttaneen tehtäviensä hoitoon. Meriviikot ovat pitäneet koko aluksen henkilökunnan kiireisinä.

- Suurimmat haasteet ovat olleet varusmiesten koulutuksiin liittyen. Ne on toteutettu monesti aikaisin aamulla tai sitten iltapäivään.

Tammisen yksikössä käytiin viime keväänä keskustelu etätöiden hyödyntämisestä. Hallinnollisia tehtäviä hoidetaan projektiluonteisesti kotoa käsin. Tähän mennessä päällikölle niitä ei ole karttunut kuin kaksi päivää.

- Koska työtehtäväni koostuvat noin 80-prosenttisesti aluksen ajamisesta, varusmieskoulutuksesta ja erilaisista huoltotehtävistä, niin etätyöt eivät ole minulle vaihtoehto.

Vaikka omakohtaiset kokemukset etätöistä ovat vähäiset, liputtaa Tamminen kuitenkin niiden puolesta, toki varjopuolia unohtamatta.

- Työyhteisö on kuitenkin se, joka monesti palkitsee päivän hyvän työn. Sieltä saa ajatuksilleen tukea. Tarvittaessa pääsee irtautumaan kahvipöydän ääreen keskustelemaan aivan muista asioista.

Koska koronan vaikutukset merikuljetuksiin ovat olleet vähäisiä, ovat ansiotkin pysyneet aikaisempien vuosien tasolla.

- Kuljetukset saariin on toteutettu koronasta huolimatta. Harjoitusjoukkojen koko on vain ollut suppeampi.

Etäyhteyksiä hyödynnetään myös lähityössä

Karjalan lennostossa palveleva Korjaamolentueen HN-korjaamojaoksen jaosjohtaja, kapteeni **Teemu Mäkinieni** ei ole havainnut koronan vaikuttaneen jaoksensa työtehtävien sisältöön. Hornet-kaluston huolto tehdään aina lähityönä.

- Ainoat vaikutukset, jotka meillä näkyvät, ovat fyysisen yhteistyön poisjäänti oman yksikön ulkopuolisten kanssa.

Kasvokkain tapahtuneiden tapaamisten jäätyä pois, vaihdetaan tilannetiedot etäyhteyksin.

- Yhteistyö tehdään verkossa. Verkkoyhteyksiä hyödynnetään myös yksikön omista viikkopalaverissa. Meistä on aina joku etäyhteyden päässä.

Korjaamojaoksen johtaja ei ole tehnyt etätöitä epidemian aikana. Toiminta pyörii ko-horttiperiaatteella myös huollon puolella. Tällä on turvattu jatkuva toiminta.

- Pystymme pitämään työyksikön sisällä kohortit siten, että etätyölle ei ole ollut tarvetta. Ainoastaan yksi kurssi, johon itse osallistuin, on pidetty etäopiskeluna.

Vaikka Mäkinien omat kokemukset etätöistä ovat vähäisiä, liputtaa hän silti niiden puolesta myös jatkossa.

- Joissain tehtävissä niiden tekeminen varmasti toimii todella hyvin, joten laajennettu etätyö voisi jäädä voimaan epidemian jälkeenkin.

Kun korjaamojaoksen toiminta on pyörinyt normaaliin tapaan, ei korona ole vaikuttanut myöskään tuloihin.

- Ainoastaan yksi virkamatka toiseen joukko-osastoon on peruuntunut. Oman kohortin ulkopuolisten fyysisten tapaamisten puuttumisen lisäksi muuta vaikutusta ei ole ollut.

Etä- ja lähityöt vuorottelevat

Kapteeni **Pekka Heino** toimii varaston päällikkönä 1. Logistiikkarykmentin Hartolan varastolla.

Kohorttitoiminta on tuttua myös varastoilla.

- Rykmentti ohjasi viime keväänä varastoja kohortointiin, jotta säilytetään varastojen johtamisvalmius kaikissa epidemiatilanteissa. Siirryin itsekin tällöin osin etätöihin.

Heino oli ennakoon varautunut etätöiden suhteen. Aiempaa kokemusta niistä ei ollut.

- Epäilin tietojärjestelmien toimivuutta ja ylipäätää työtehtävien hoitoa tehokkaasti.

Mieli kuitenkin muuttui ensimmäisen etätyöjakson aikana. Tietojärjestelmät toimivat hyvin, ja työhön keskittyminen oli helpompaa ilman häiriötekijöitä.

Kapteeni Teemu Mäkinieni Kuva: Jouni Tolonen

Jouni Tolonen

- Oman arvioni mukaan etätyöt tulevat jatkumaan koronan jälkeenkin, mutta ei näin mittavissa määrin. Arvioin, että omista työtehtävistäni noin 90 % pystyisin toteuttamaan näyttöpäätteellä.

Varaston päällikkönä Heino on jäänyt kaipaamaan alaisten kohtaamista kasvokkain.

- Olen pyrkinyt korvaamaan näitä tapaamisia etäyhteyksin.

Summatessaan kuluneen vuoden, Heino toteaa koronan vaikuttaneen työtehtävien hoitoon yllättävän vähän. Oman työpisteen järjestelyiden lisäksi kohorttitoiminta on osoittanut toimivuutensa myös rykmentin kertausharjoituksissa.

- Tehdyt toimenpiteet on otettu erittäin vakavasti ja onnistuneesti joukko-osastossani.

Joitain pieniä muutoksia on kuitenkin tapahtunut. Virkamatkat ovat vähentyneet, ja osa koulutuksista on järjestetty etäyhteyksin tai ne ovat peruuntuneet kokonaan. Raportointiin on tullut uutta.

- Tuttujen maski-, käsienpesu- ja turvaväliuositusten lisäksi raportoimme esikuntaan varastomme koronatilanteesta.

Heinon kukkarolla korona ei juurikaan ole käynyt. Yksi suunniteltu viikon mittainen sotaharjoitus on peruuntunut koronan vuoksi.

Suurempi huoli on etätöiden ergonomiasta.

- Siihen pitää kiinnittää enemmän huomiota. Sohva ei pidemmän päälle ole selkäystävällisin paikka työskennellä, vaikka rautainen fyysinen kunto onkin hankittu painavia ammuslaatikoita nostellessa, varaston päällikkö naurahtaa.

Kapteeni Pekka Heino
Kuva: Puolustusvoimat

Vuoden rajamiehessä, kapteeniluutnantti Janne Isometsässä yhdistyvät

Ammattitaito, luotettavuus ja yhteistyökyky

Teksti: Matti Vihurila Kuva: RVL

- Olen rikkaudekseni saanut palvella lähes koko vanhan Pohjanlahden merivartioston alueella, sanoo Vuoden rajamies, kapteeniluutnantti Janne Isometsä (kuvassa etualalla).

Koronapandemian vaatimat sisärajatarkastukset jouduttiin aloittamaan Suomessa varsin lyhyellä varotusajalla, vain muutamassa päivässä. Länsirajalla polttopisteeksi muodostui Tornion rajanylityspaikka, jonka kautta Tornio-Haaparanta kaksoiskaupungin asukkaat ja muutkin Suomen ja Ruotsin kansalaiset ovat tottuneet vapaasti liikkumaan asioidessaan ja työskennellessään rajan molemmiin puolin. Oulussa sijaitsevan Virpiniemen merivartioaseman vastuualueeseen kuuluu merirajan ohella 48 km maarajaa, aina Ylitornion kunnanrajalle saakka, Tornion kaupunki mukaan lukien. Merivartioaseman päälliköille, kapteeniluutnantti Janne Isometsälle ja hänen vaelleen korona tiesi ja tietää edelleen ylimääräisiä töitä. Lisäksi sisärajatarkastukset työllistävät ja liikuttavat etenkin itärajan rajavartiomiehiä komennuksien muodossa.

- Olin varmasti yksi avainhenkilöistä, kun koronatarkastukset länsirajalla käynnistettiin, mutta erittäin merkittävässä roolissa olivat myös varapäällikköni ja rajan evp-miehet, joiden kanssa ajettiin ns. vahtia alkuvaiheessa. Alussa varsinkin tiedottaminen työllisti melkoisesti, ja kun jokin muuttui, yleensä Torniossa kysyttiin, miten se vaikuttaa ihmisten arkeen. Entisenä torniolaisena ja vuoden 2015 tapahtumista kokemusta omaavana asia oli jollain tapaa tuttu. Hyvät suhteet PTR-viranomaisiin (poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos) ja muihin toimijoihin sekä oman esikuntamme (Länsi-Suomen merivartiosto) vankka tuki mahdollistivat toimien nopean toteuttamisen, Isometsä tietää.

Rajavartiolaitoksen vuosipäivänä 21.3. Janne Isometsä palkittiin Vuoden rajamies -tunnustuksella. Palkitsemisperusteissa nostetaan esiin hänen toimenpiteensä ensimmäisenä ja viipymättä käynnistää uudelleen sisärajavalvonta Torniossa ja sen jatkaminen edelleen.

- Kapteeniluutnantti Janne Isometsässä yhdistyvät täysimääräisesti Rajavartiolaitoksen arvot ammattitaito, luotettavuus ja yhteistyökyky. Hänen vuorovaikutustaitonsa ovat erinomaiset, ja hän toimii rakentavasti ja luottamusta herättäen eri henkilöstöryhmien välillä. Esimerkillään hän luo erityisen hyvää ja positiivista ilmapiiriä työyhteisöön sekä kansalaisten ja yhteistyöviranomaisten kanssa toimittaessa.

Vuoden rajamies on kunniamaininta, joka annetaan vuosittain yhdelle Rajavartiolaitoksessa palvelevalle miehelle tai naiselle erityistä tunnustusta ansaitsevan teon tai toiminnan perusteella. Valinta on tehty vuodesta 1959 lähtien.

Rajan yhteinen savotta, josta on selvitty terveenä ja toimintakykyisenä

Virpiniemen merivartioaseman henkilöstölle sisärajavalvonnan käynnistäminen merkitsi muutosta suunniteltuun, kun lomien ja tasoisuusvapaita jouduttiin perumaan uuden haasteen johdosta. Onneksi nopeasti saatiin niin henkilöstö- kuin kalustotukeakin multa hallintoyksiköiltä tehtävän toteuttamiseen. Evp-reservin korvaamaton tuki ja hankittu ammattitaito tulivat selväksi heti aloittamisesta alkaen.

- Iso kiitos omalle henkilöstölle, evp-poolin jäsenille sekä kaikille meitä tukeneille hallintoyksiköille ja heidän henkilöstölleen. Ilman teitä tätä tehtävää olisi ollut mahdoton toteuttaa, Janne Isometsä vakuuttaa.

Kautta Suomen rajatarkastustehtäviä hoitavien rajavartiomiesten "käsissä" on kulkenut ja kulkee edelleen matkaajia kaikkialta maailmasta. Kapteeniluutnantti Janne Isometsä pitää jonkinlaisena ihmeenä, ettei korona ole tarttunut laajasti rajan työntekijöihin.

- Tässä suhteessa olemme onnistuneet erinomaisesti, mutta herpaantumiseen ei ole varaa jatkossakaan.

Päälystöliitto onnittelee lämpimästi Vuoden rajamiestä arvokkaasta tunnustuksesta.

Turvataan tulevaa

Kuntia ja valtiota työnantajina heräteltiin Kevan laatimalla eläköitymisen nusteella. Jos työntekijöistä poistuu joka kolmas seuraavana vuosikymmenenä, kilpaillaan eri työnantajien kesken samoista tulevaisuuden osaajista tiukasti. Tämä koskee tietysti myös Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta.

Pitkän ja kapean leivän lisäksi mahdollisille uusille virkamiehille tulee olla tarjolla samat työntekeä joustavoittavat tekijät kuin muillakin osaajista kiinnostuneilla työnantajista on. Tästä ovat viitteinä otsikot, joissa nykyajan uraansa miettivät puntarovat rahan ja muiden tekijöiden välillä. Se, että työssään viihtyy, koetaan usein palkkaa tärkeämmäksi. Raha ei aina ratkaise, ainakaan yksilön valintoja.

Käynnissä on edelleen valtioneuvoston etätyösuositus. Yle teetti aiheeseen liittyvän kyselyn verkkosivuillaan. Vastaajista yli puolet kertoi, etteivät saa tehdä etätöitä, vaikka se olisi työtehtävien puolesta mahdollista. Kommenttiosiossa nousi esiin luottamuksen puute, kyttääminen ja vanhakantainen ajattelu. Onneksi Päälystöllehtä tehdessä ja jäsenistöä haasteltaessa en ole moiseen törmännyt. Lähitöitä tehdään, mutta ne perustuvat työtehtävien sisältöön, eivät esimiesten linjauksiin.

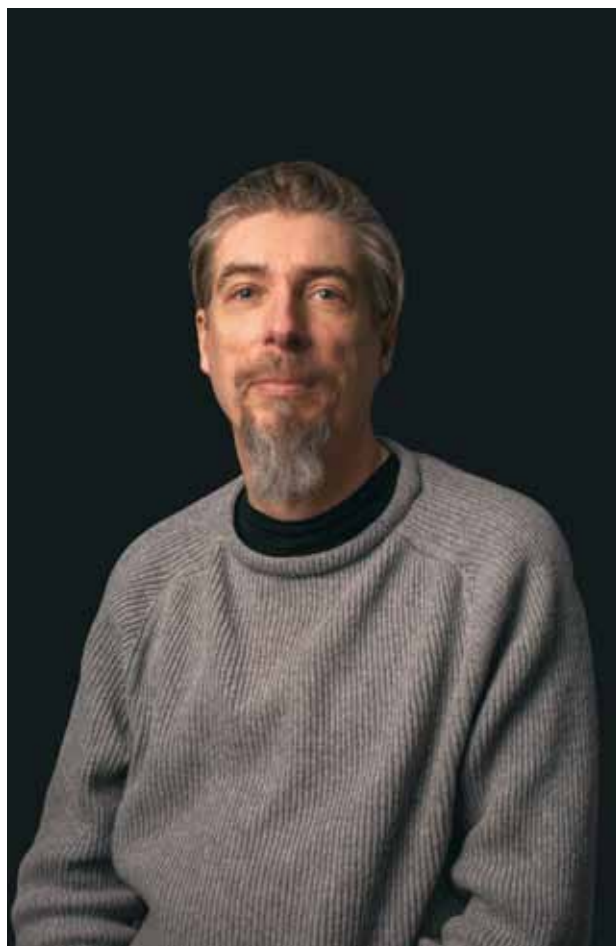
Laakereilla ei ole makoiltu. Hallinnonaloillamme käynnistetyt toimenpiteet kuten työn paikkariippumattomuuden lisääminen ovat hyviä esimerkkejä uusista suuntauksista tulevaisuuden työmarkkinoilla. Näitä tällaisia toimenpiteitä lisää. Niillä turvataan tulevaa.

Tulevan turvaamiseen kuuluu myös opistoupseerien rooli tulevaisuuden työelämässä. Kentältä kumpuaa huolestuneita viestejä, joiden mukaan uusia organisaatioita suunniteltaessa niistä on tupanut unohtumaan yksi sarake kokonaan. Eihän se näin voi olla.

Vaikka puolustusvoimien henkilöstöstrategiaan on kirjattu opistoupseerien vaativimpien tehtävien säilyttäminen henkilöstöryhmällä, tulee näihin tehtäviin huomioida myös mahdolliset uudet asiantuntijatehtävät. Jos viimeiset opistoupseerit eläköityvät 2030-luvun loppupuolella, ehtii siinä ajassa tehdä aika monta organisaatiomuutosta. Ei sitä osaamista ole varaa haaskata rajaamalla osaajia ulos.

Työt käyntiin yhdistyksissä

Päälystöliiton hallitus teki päätöksen siirtää keväiset Puheenjohtajapäivät kesän loppupuolelle, elokuulle. Toive saada järjestettyä tilaisuus lähitapahtumana on kova, varmasti myös

Kuva: Siiri Susi

maakunnissa. Ihmisten välinen vuorovaikutus on kasvokkain tavatessa edelleen aivan eri luokkaa kuin videokonferensseissa, ja tätä liitossa kaivataan.

Siirrosta syntynyt aikalisä kannattaa hyödyntää jäsenyhdistyksissä kartoittamalla jäsenistön ajatukset ja toiveet tulevista vuosista. Tulevaisuustyön askelmerkit linjauksineen löytyvät kotisivuilta. Vaikka kentältä ei juuri uusia ideoita syntyisikään, kannattaa keskustelua käydä. Keskustelulla jalkautetaan se, mihin liittolaivaa luotsataan.

Edustajakokouksessa tehdyillä linjanvedoilla on vaikutusta jokaisen jäsenen kukkaroon, niin saama kuin menopuolella. Juuri saavutettu neuvottelutulos heijastelee aikanaan Edustajakokouksissa tehtyjä päätöksiä. Vaikka sopimukset ovat aina eri osapuolten välisiä yhteisiä näkemyksiä, toimivat neuvottelijoillemme asetetut raamit ja tavoitteet tärkeinä suuntaviivoina. Näitä linjauksia ja esityksiä odotetaan yhdistyksiltä jatkossakin.

Vaalivuonna lähitapaamiset korostuvat vielä entisestään. Tulevalle hallituskaudelle tavoittelevien ehdokkaiden esiintyminen lähitilaisuuksissa on perinteisesti hyvä tapa tuoda omaa osaamistaan esiin. Keskustelut tauoilla täydentävät yhteisiä keskustelutalaisuuksia.

Tässä numerossa on nykyisen hallinnon edustajien kokemuksia ja ajatuksia siitä, mitä työ pitää sisällään. Varsinkin niiden jäsenten, jotka vielä arpoivat, lähteäkö mukaan, kannattaa lukea kyseinen artikkeli. Kaivakaa yhdistyksissä hyviä ehdokkaita esiin. Heille löytyy varmasti tehtäviä.

RVLE:n henkilöstöosaston päällikkö, lippueamiraali Tom Hanén:

”Kunniakas rajahenki on välittynyt toiminnassamme kriisi-aikana hyvin voimakkaana”

Teksti: Matti Vihurila Kuva: RVL

Rajavartiolaitoksen (RVL) taloustilanne on ollut jo pitkään erittäin vaikea useiden valtion sopeuttamishojelmien johdosta. Vuosille 2020–2022 eduskunta kuitenkin myönsi lisärahoitusta yhteensä 25 M€ operatiivisen suorituskäytön ylläpitämiseen. Sen turvin pahimpia materiaalisia puutteita on voitu paikata.

- Vuodesta 2023 eteenpäin taloudellinen tilanne näyttää jälleen muuttuvan haasteelliseksi. Henkilöstömäärän osalta tilanne on tyydyttävä, ja rahoitus lisähenkilöstön rekrytointiin EU-velvoitteiden hoitamiseksi on myönnetty vuoteen 2023 saakka. Tavoitteemme on v. 2025 saavuttaa 3 000 henkilötyövuoden taso, jolla vastataan toimintaympäristön vaatimuksiin ja lisääntyviin EU-velvoitteisiin. Henkilöstön määrän tulee olla muiden voimavarojen ohella riittävä laitoksen laaja-alaisen tehtävien hoitoon myös pidempään jatkuvissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa, sanoo RVLE:n henkilöstöosaston päällikkö, lippueamiraali **Tom Hanén**.

Valmiusorganisaatio on toiminut odotetusti

Sisärajavalvonnan käynnistäminen osui samaan aikaan laitoksen kolmen strategisen hankkeen (uudet ulkovartiolaivat, valvontalentokoneet sekä maa- ja merirajan tekniset valvontajärjestelmät) sekä Euroopan raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen perustamisen kanssa.

- Henkilöstöresurssien näkökulmasta kokonaisuus on juuri nyt poikkeuksellisen haastava. Erityisesti jo vuoden jatkunut sisärajavalvonta, mutta myös strategisten hankkeiden suunnittelu ja toimeenpano sekä osaltaan toki uuden eurooppalaisen pysyvän joukon velvoitteet luovat painetta resurssien käyttöön. Toisaalta tartuntataudista johtuva liikennemäärien romahtaminen itärajalla ja esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentokentällä on ollut suurin mahdollistaja. Kun sisärajoilta päästään jossakin vaiheessa lähtemään, resurssitilanne hieman helpottuu.

Hanénin mukaan niin sisärajavalvonta kuin tartuntatautien ehkäisy kyettiin aloittamaan

hyvien pohjasuunnitelmien perusteella ketterästi muutamassa päivässä. Tartuntataudit, kuten tuberkuloosi, ovat olleet arkipäiväisenä uhkana rajanylityspaikoilla ennen koronaakin. Nyt toiminnan laajuus ja pitkäkestoisuus ovat edellyttäneet tarkkaa henkilöstösuunnittelua ja kykyä säätää sitä koko ajan operatiivisen tilanteen mukaisesti.

- Tilannekuva on pidetty kirkkaana ja johtaminen lähellä. Lisäksi kokonaisuutta on tuettu reservillä eli käytännössä evp-henkilöstöllä jokaisessa hallintoyksikössä. Kaiken ohella on panostettu myös siihen, että pysyisimme terveisinä eikä suuria altistusketjujakaan syntyisi. Valmiusorganisaatio on siis toiminut juuri siten kuin sen pitääkin toimia ja kaikki on sujunut hyvin.

Pysyvää eurooppalaista rajajoukkoa voidaan käyttää myös Suomessa

Euroopan raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen ensimmäiset suomalaiset virkamiehet saatettiin onnistuneesti kahden vuo-

den komennuksille vuoden alussa. Kaiken kaikkiaan pysyvät joukot ja lisääntyvä osallistuminen kv-tehtäviin nähdään RVL:ssa pelkästään positiivisina asioina, joita Suomi on ollut pitkään ajamassa Euroopassa.

- Olemme olleet mukana näissä operaatioissa jo 15 vuotta. Nyt toiminta on muuttunut Suomen velvoitteeksi, se vakioituu ja kv-tehtävät tulevat suunnitelmalliseksi osaksi eri henkilöstöryhmiemme urapolkuja. Niistä saatu kokemus ja osaaminen kehittävät luonnollisesti henkilöiden lisäksi koko laitoksen osaamista. Yhteiskunnan turvallisuuden näkökulmasta on muistettava sekin, että näitä joukkoja voidaan käyttää myös Suomessa, jos meillä joskus tilanne niin vaatii, Hanén muistuttaa.

Rajavartiolaitoksella on valmiusorganisaationa oltava kyky toimia koko valtakunnan alueella kaikissa oloissa. Korona-aikana komennuksille sisärajatarkastuksiin on löytynyt pääosin vapaaehtoisia, ja Hanénin mukaan ne on koettu monesti hyvänä vaihteluna normaali-tehtäviin. Tilanteen jat-

kuessa pitkäkestoisena ja vaikuttaessa kokonaisvaltaisesti henkilöstön arkeen sekä kotona että työelämässä, väsymisen tunteitakin alkaa tulla. Virkamiehille on pyritty järjestämään komennuksilla yhden hengen majoitus, ei pelkästään koronan leviämisen ehkäisemiseksi vaan myös jaksamisen tukemiseksi.

- Tuettavat hallintoyksiköt ovat panostaneet poikkeuksellisenä aikana erityisellä huolella komennushenkilöstön vastaanottoon, opastamiseen ja mm. työsuojeluun komennuksen aikana. Huolia on kuunneltu aktiivisesti ja asioita on laitettu kuntoon. Työhyvinvointi on kaiken kaikkiaan meillä tehostetussa seurannassa, ja suunnittelussa on myös sitä tukevia toimenpiteitä, Hanén sanoo.

Evp-pooli näytti merkityksensä ja osaamisensa

Evp-pooli on ollut koronaepidemian aikana tärkeä osa RVL:n henkilöstöresursseja, ja kulunut noin vuoden ajanjakso on antanut arvokasta kokemusta sen käytöstä nimenomaan pitkittyneessä tilanteessa. Reservin käytöllä saadaan toimintaan tärkeää joustoa ja parempia mahdollisuuksia turvata operatiivisen toiminnan jatkuvuus. Poolia voidaan hyödyntää myös uudenaikaisissa tarpeissa, jotka tilanne synnyttää: esimerkiksi nopeasti pystytetty kansalaisten tuhansiin puheluihin ja sähköposteihin keskitetyksi vastaava viestinnän valtakunnallinen valmiusryhmä, joka toimii Sörnäisten Rajatalosta käsin.

- Siinä työssä on oltava pohjalla erittäin laajat tiedot rajatarkastuksista ja niitä koskevasta eurooppalaisesta lainsäädännöstä. Evp-poolista tuntuu löytyvän valmiuksia vaikka mihin - kirsikkana kakun päällä pitkän palvelusuran tuoma tilannetaju ja osaaminen, joiden arvo korostuu nimenomaan poikkeuksellisissa tilanteissa. Toivonkin, että kaikki meiltä eläköityvät ilmoittautuisivat mukaan tähän tärkeään reserviimme, Tom Hanén kannustaa.

Henkilökohtaisia valmiuksia, kokemusta ja erikoisosaamista arvostetaan

Rajavartiolaituksen henkilöstösuunnitelu perustuu voimassa olevaan henkilöstöstrategiaan ja strategian tavoitteiden mukaiseen henkilöstösuunnitelmaan. Sen valmistelu on työn alla, ja siinä avataan tarkemmin eri henkilöstöryhmien mahdollisia tehtäväpolkuja.

- Laitos tarjoaa yleisesti ottaen opistoupseerin tutkinnon suorittaneille upseereille valtavan kirjon erilaisia päällystötehtäviä. Lähtökohtaisesti täydennyskurssin suorittaneille keskeisimmät tehtävät ovat raja- ja

merivartioasemien ja erillisysyksiköiden päällystön sekä eri esikuntien toimistoupseerien tehtävät. Tämä ei ole kuitenkaan käytännössä koko totuus, sillä käytämme myös ”ei pelkästään nattu, vaan mies/nainen”-periaatetta, jolloin henkilökohtaiset valmiudet, saatu kokemus sekä esimerkiksi täydennyskoulutuksen kautta hankittu erikoisosaaminen mahdollistavat työskentelemisen vaativimmissakin tehtävissä. Esimerkkejä on paljon kaikissa henkilöstöryhmissä. Hallintoyksiköiden välillä on varmasti poikkeamia siinä, miten tehtävät jakautuvat opistoupseerien välillä. Tämä johtuu hallintoyksiköiden välisistä eroista niin tietyissä tehtävissä kuin päällystön kokonaismäärässä, mutta tässäkin tulee muistua mahdollisuus hakeutua lähes poikkeuksetta avointen hakujen kautta täytettäviin tehtäviin valtakunnallisesti.

Hanénin mukaan varsinaista opistoupseerin jatkokoulutuksen korvaajaa ei olla suunnittelemassa, mutta RVL:n täydennyskoulutuksen kokonaisuutta kehitetään koko ajan, huomioiden myös opistoupseerien uraa hyödyttävät kokonaisuudet.

Viime vuosina tehdyt sopimusmuutokset, mm. tasotusvapaaajärjestelmä ja 2 x 3-viikkoisjakso, ovat joustavoittaneet työajan suunnittelua ja käyttöä työnantajan näkökulmasta. Onko niillä ollut vaikutusta henkilöstön työssä jaksamiseen?

- Isossa kuvassa, esim. viime syksyn tyhykyselyssä, tällaisia merkkejä ei ole ollut havaittavissa. Työnantajan ja esimiesjohdon velvollisuus on huolehtia työsuojellisuudesta seurannasta siten, etteivät virkamiehet kuormitu liikaa. Käsityksemme mukaan henkilöstö kyllä pääosin arvostaa tiiviitä työputkia ja niiden jälkeisiä pidempiä vapaa-ajan jaksoja, samoin kuin sitä, että he pystyvät nykyään paremmin vaikuttamaan työvuorosuunnitteluun. Työssä jaksamiseen vaikutetaan monella tavalla, ja siihen meillä pyritään panostamaan jatkuvasti

enemmän - hyvähenkinen työyhteisö, mielenkiintoiset tehtävät, turvalliset työprosessit ja modernit työvälineet ovat tietenkin menestyksemme edellytyksiä.

Kandien nopea tehtäväkierto saattaa lisätä työyksiköiden kuormitusta

Nykyinen upseerien kandidaatti- ja maisterikoulutukseen jakautunut koulutusjärjestelmä on nopeuttanut tehtäväkiertoa etenkin uran alkuvaiheessa, jolloin on tärkeää keräyttää kokemusta ja näkemystä monipuolisesti kenttätason tehtävistä myöhempää virkauraa varten. Tämä aiheuttaa vaihtuvuutta yksiköiden johto-osissa ja saattaa siten kuormittaa omalta osaltaan niitä mm. lisääntyneenä perehdyttämisenä ja opastamisena.

- Yksiköiden päälliköille pyritään kuitenkin takaamaan pidempi aika tehtävässään, mikä osaltaan luo pysyvyyttä ja vakautta yksikön toimintaan. Myös pitkän kokemuksen omaavia täydennyskurssin käyneitä opistoupseereita voidaan osoittaa esimerkiksi yksikön varapäällikön tehtävään. Samoin jatkokoulutettujen rajavartioiden hyödyntäminen yksiköiden johto-osan tehtävissä virkauran loppuvaiheessa on yksi keino pysyvyyden luomisessa, Hanén toteaa.

Rajan henkilöstöjohtajana Tom Hanén tietää, miten tiukoilla laitoksen väki on ollut ja mikä heidän työpanoksensa merkitys on ollut valtakunnallisesti.

- Viimeisen vuoden olemme kaikki olleet kovilla tehtävien ja taudin uhan vuoksi. Rajojen valvonnalla on ollut poikkeuksellisen tärkeä ja hyvin suora vaikutus suomalaisten terveyteen ja turvallisuuteen. Kaikki on mennyt hyvin, kiitos ammattitaitoisien, luotettavien ja yhteistyökykyisten henkilöstömme. 102-vuotias kunniakas rajahenki on välittänyt toiminnassamme kriisiaikana hyvin voimakkaana. Pohja on siis kunnossa tulevaisuuden haasteita silmällä pitäen.

Lippueamiraali Tom Hanén, 51 v

- Yleisesikuntaupseeri, sotatieteiden tohtori.
- RVLE, henkilöstöosaston osastopäällikkö.
- Palvellut aiemmin mm. vartiolaivoilla, mm. Merikarhun päällikkönä, merivartioston apulauskomentajana ja komentajana, RMVK:lla korkeakouluosaston johtajana sekä rajavaltontähtäjäntuntijana Suomen pysyvässä EU-edustustossa Brysselissä. Meneillään jo kolmas kierros RVLE:ssä.
- Perheeseen kuuluu vaimo, Paavo-poika ja yksi vesikoira.
- Harrastaa purjehdusta ilman perämoottoria, kuntopyöräilyä ja kaiken ihmeellisen tutkimista.

Motto: Jokaiselle asialle on oma paras hetkensä

Korona ei näytä vaikuttaneen kriisinhallintatehtäviin hakeutumiseen

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Koronapandemia on vaikeuttanut Puolustusvoimien toimintaa monella tapaa, eikä kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta ja siihen lähetettävien suomalaisten rauhanturvaajien koulutus tee tässä poikkeusta. Koulutus- ja valintatilaisuuksien sisältöä on jouduttu muokkaamaan. Operaatioihin lähtevä henkilöstö asetetaan lähtökohtaisesti kahden viikon karanteeniin ennen operaatioalueelle siirtymistä tai operaatioalueella tai molemmissa. Operaation ns. lähtökaranteenijalta kotimaassa heille maksetaan kriisinhallintatehtävän mukainen palkkaus ja 25 €:n päiväraha. Koronasta huolimatta hakijoita on ollut entiseen tapaan, eikä peruutuksia jo aiempiin halukkuuksiin tai sijoituksiin ole tehty.

- Ei ole ollut havaittavissa, että palkatun henkilöstön hakeutumisinnokkuudessa olisi tapahtunut juurikaan muutoksia. Ensimmä-

Ennakkotarkastuksen lisäksi koulutus- ja valintatilaisuuden alussa on lääkärintarkastus, jossa varmistetaan henkilön sopivuus hänelle suunniteltuun kriisinhallintatehtävään (kuvituskuva).

Mistä löytyy paikkaaja äkkilähdöllä?

Kun koulutus- ja valintatilaisuuteen koinnettu henkilö terveydellisistä tai muista syistä osoittautuu soveltumattomaksi hänelle suunniteltuun tehtävään, tulee kiire löytää hänelle tuuraaja. Joukko-osastoilla on ajoittain vaikeuksia irrottaa tällaisen henkilön tilalle sopivaa, vaaditun koulutus- ja kokemustaan omaavaa paikkaajaa ja etenkin tiukan aikataulun vuoksi. Tällöin Reinikainen joutuukin etsimään evp-poolista nopeaan lähtöön varautuneen ja tehtävään sopivan sotilaan.

- Tuuraaja ei tavallisesti ehdi osallistumaan varsinaiseen koulutus- ja valintatilaisuuteen, vaan hänen perehdyttämisenä tapahtuu Porin prikaatin kriisinhallintakeskuksen 5–6 kertaa vuodessa järjestämissä, pääsääntöisesti viiden päivän mittaisissa erillisissä koulutus- ja valintatilaisuuksissa (ERKOVA). Niissä ehditään testaamisen, tarkastuksen ja varustamisen lisäksi kouluttamaan perusasiat, mutta tehtävä- ja operaatiokohtainen perehdytys jää vähemmälle kuin varsinaisessa koulutus- ja valintatilaisuudessa, Reinikainen kertoo.

Opistoupseereista pulaa

Opistoupseerien osalta pulaa on ollut ja on edelleen erityisesti henkilöstöhallinnon, johtamisjärjestelmälän ja taisteluvälineälän kokeneista ammattilaisista. Isommissa operaatioissa (Libanon ja Irak) tarjolla on NSE:n (National Support Element) henkilöstöpäällikön tehtävä ja muualla kansallisen tukiosan vanhimman tehtävä (toimistopäällikkö/S1), johon sisältyy henkilöstöhallinnon ohella myös vastuu muista toimialoista.

- Afganistanissa kansallisen tukiosan vanhimman tehtävä on ollut aiemminkin, ja huhtikuun alussa vastaavanlainen tehtävä avautui Malin koulutusoperaatioon.

Taisteluvälineälällä kaivataan erityisesti räjähdevaraston päällikön oikeudet omaavia opistoupseereita. Pääosassa näistä tehtävistä vaativuusluokka on 8B (6 084,61 €) ja lisäksi operaatiokohtainen päiväraha.

Monen virkamiehen työtunteja ja hermoja säästettäisiin jo pelkästään sillä, että kriisinhallintatehtäviin halukkaat lukisivat haakeutumisoheen ja toimisivat avoimesti sen hengessä.

- Tällöin karsivat tekijät kuten vaadittu juoksuputestin tulos 2 300 m/2 500 m tai esimerkiksi säännöllinen lääkitys ei tulisi kenellekään yllätyksenä. Näin välttyttäisiin ylimääräiseltä työltä ja kaikkia tahoja rasittavilta pikatilanteilta. On kuitenkin itsestään selvää, että omassa tai lähipiirissä tapahtuneissa muutoksissa tärkeysjärjestys on aina kotimaan tapahtumissa. Kun koti- ja työelämässä asiat ovat kunnossa, voi täysipainoisesti valmistautua ja keskittyä suunniteltuun lähtöön, Reinikainen muistuttaa.

Kun pohdit kriisinhallintatehtävään lähtöä...

- pidä hyvää huolta terveydestäsi ja fyysisestä kunnostasi – myös kotimaan palveluksessa,
- lue ajatuksella kriiha-terveysnormi **HK468** ja pohdi avoimesti, miten oma terveydentilasi vastaa sen vaatimuksia,
- selvitä palveluskelpoisuutesi työterveyshuollossa **HETI**, kun ajatus kriiha-palvelukseen lähdöstä herää,
- muista, että operaatioissa olet vastuussa omista tekemisistäsi ja toimintakyvystäsi, myös palvelustovereille ja koko joukolle,
- sinä tai työterveyslääkärisi voitte aina kysyä neuvoa SOTLKE:n kansainväliseltä alalta – ihmisen terveyteen liittyvissä asioissa ei ole yhtään tyhmää kysymystä.

mäisen vuosineljänneksen aikana on ollut poikkeuksellista, että koulutus- ja valintatilaisuuden lääkärintarkastuksissa on ilmennyt terveydentilassa sellaisia tekijöitä, jotka ovat johtaneet suunnitellun lähdön peruuntumiseen. Alkuvuodesta näitä tapauksia on ollut useita. Sen sijaan juoksuputestista suoriutumisen osalta tilanne on puolestaan varsin hyvä, kertoo kapteeni **Ilpo Reinikainen**, joka Maavoimien esikunnassa vastaa pääosin koko Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palkatun henkilöstön sijoituksista kriisinhallintatehtäviin.

Niin juoksuputestissa vaadittu tehtäväkohtainen tulos kuin lääkärintarkastuksen läpäisy ovat kaikkien osalta, tehtävästä riippumatta, karsivia tekijöitä. Molempien kriteerit ovat hakijoiden tiedossa jo etukäteen, sillä asia on ohjeistettu niin Maavoimien esikunnan haakeutumiskäsytssä kuin Pääesikunnan henkilöstöosaston henkilötäydennys-suunnitelman saateasiakirjassa.

Joka kolmas kunnan ja valtion työntekijä jää eläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden aikana

Keva julkaisi helmikuussa ennusteen, jonka mukaan valtion työntekijöistä noin joka kolmas eläköityy vuoteen 2030 mennessä. Ennusteessa tarkasteltiin eläköitymistä muun muassa eläkelajeittain, maakunnittain ja ammattiryhmittäin.

Päällystöliittolaisten kannalta ennusteesta tulee mielenkiintoinen, kun aineistoa tarkastellaan ammattiryhmittäin. Ennusteessa ei ole mainittu opistoupseereita, vaikka paljon pienempiäkin ammattiryhmiä on eroteltu. Sotilaat on jaettu ennusteessa kahteen ammattiryhmään, upseereihin ja aliupseereihin.

- Ennusteessa on perusteena Tilastokeskuksen malli ammattiluokittelusta. Meidän tilastoissamme opistoupseerit ja upseerit ovat niputettu samaan ammattiryhmään, tilastoanalyttikko **Petra Sohlman** Kevasta avaa ennusteen ja luokittelun taustoista. Vielä mielenkiintoisemmaksi ennusteen luvut menevät, kun niitä vertaa Puolustusvoimien uusimman henkilöstötilinpäätöksen lukuihin eri henkilöstöryhmistä. Heittoa esiintyy, kun vertaa ennusteen ja tilinpäätöksen lukuja.

Opistoupseerien osalta tulevat eläköitymiset on lopulta helppo määrittää. Jo muuta-

man vuoden kuluttua kaikki vanhat sotilaat ovat saavuttaneet palvelusajan pituuteen perustuvan eläkeoikeutensa, ja heilläkin eroamisikä alkaa olla aika lähellä.

- Uusilla sotilailla eläkeoikeus syntyy vasta sotilaan alimmassa vanhuuseläkeiässä, joka on sama kuin heidän eroamisikänsä, johtava asiantuntija **Pertti Männistö** Kevasta toteaa.

Puolustusvoimat

Yhteistoimintasopimus päivitty

Nykyinen sopimus yhteistoiminnasta Puolustusvoimissa on vuodelta 1998. Sopimuksessa mainitut pääsopijajärjestöt, jotka edustavat henkilöstöä, ovat vaihtaneet nimeään. Samoin Puolustusvoimien oma organisaatio on muuttunut huomattavasti sopimuksen solmimisen ajoista.

Henkilöjärjestöt tekivät yhteistyössä esityksen sopimuksen saattamisesta ajan tasalle kenraalimajuri **Vesa Virtasen** johtamalle puolustusvoimien yhteistoimintaelimelle (PYTE).

- Maaliskuisessa kokouksessa käsiteltiin tätä esitystä. Työnantaja näki myös päivitystarpeen. Kunhan saamme käynnissä olevan virkaehtosopimuskierron neuvotteluineen päättymään, aloitamme päivitystyön, päluottamusmies **Marko Jalkanen** avaa aikataulua.

Akava

Akavan jäsenmäärä jatkaa kasvuaan

Akavan liittojen jäsenmäärä on nyt 611 391. Kasvua edellisvuoteen verrattuna on 2 580 jäsentä. Jäsenistä maksavia on 436 636, loppujen ollessa pääasiassa opiskelijoita ja eläkeläisiä.

Eniten liitoista kasvatti jäsenistöään Tekniikan akateemiset TEK, 1 944 henkeä. Suhteutettuna liiton jäsenmäärään eniten kasvoi Akavan Erityisalojen jäsenmäärä, 4,7 prosenttia.

- Jäsenmäärän kasvun jatkuminen viime vuonna kertoo siitä, että Akava liittoineen on tehnyt oikeita asioita. Vuosi 2020 oli akavalaisillekin poikkeuksellinen, mikä vaikutti palvelujen ja tuen tarpeeseen keväällä voimakkaasti. Vastasimme yhdessä liittojen kanssa kasvaneeseen palvelutarpeeseen aktiivisesti. Olimme aloitteellisia työmarkkinajärjestöjen ja valtion toimissa palkansaajien ja yrittäjien turvaverkkojen parantamiseksi. Palveluille ja edunvalvonalle on yhä suuri tarve, toteaa puheenjohtaja **Sture Fjäder** Akavan tiedotteessa.

Maakuntaverolle tyrmäys

Hallituksen laatiman sote-uudistuksen mukaisesti maakunnat ottaisivat vastaan kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen. Tehtäviä hoitaisivat jatkossa hyvinvointialueet. Alussa niiden rahoitus tulisi valtiolta. Tulevaisuudessa rahoitusvastuu siirtyisi maakunnille erillisen maakuntaveron myötä.

Maakuntaveron käyttöönottoa selvittämään asetettiin parlamentaarinen komitea. Se päätyi pohdintoissaan siihen, ettei maakuntaveron tulisi ottaa käyttöön nopealla ai-

kataululla. Samalla linjalla on myös Akava.

- Jos maakuntaveron valmisteluun tulevaisuudessa palataan, on edelleen varmistettava, että kokonaisveroaste ei nouse. Tulevaisuudessa on muutoinkin tarkasteltava julkisen sektorin tehtäväjakoa, rahoitusta sekä veronsaajien ja veronmaksajien asemaa kokonaisuutena. Maakuntaveron olisi iso muutos verojärjestelmään eikä Akava sitä kannata, pääekonomisti **Pasi Sorjonen** toteaa keskusjärjestön uutisessa.

Kevättä kohti

Teksti ja kuva: Toni Rinta

Lumet sulavat ja kesä lähestyy kovaa vauhtia. Viime numerossa kirjoitin fyysisestä kunnosta ja sen merkityksestä. Nyt esittelen erään lajin, joka on mitä parhaita kunto- ja terveysliikuntaa. Suunnistus on liikuntalajina erinomainen ja sopii koko perheelle. Se on myös tärkeä kansalaistaito, josta on sinulle hyötyä esimerkiksi marjametsällä tai vieraassa paikassa liikkuessasi. Liikunnan pitää edistää terveyttä, joten sen on sisällettävä kestävyystyypistä, lihas-kuntoa ja kehonhallintaa ylläpitävää liikuntaa. Suunnistaessa sydän, lihakset, keuhkot ja myös aivot saavat mukavasti töitä. Maastossa on huomattavasti pehmeämpää ja turvallisempaa liikkua kuin tiellä, joten se on myös nivelistävällistä. Liikkuminen luonnossa virkistää ja rentouttaa. Suunnistus on taitolaji, jossa pelkästään fyysiset ominaisuudet eivät ratkaise. Siinä tarvitaan myös keskittymistä ja ajatustyötä. Kohtaat haasteita, joissa tarvitset ongelmanratkaisukykyä ja kykyä tehdä tarvittaessa nopeita päätöksiä. Suunnistus ei siis pelkästään kehitä fyysistä kuntoa vaan myös päätte-ly- ja keskittymiskykyä. Haastavinta on se, miten osaat yhdistää kuntosi ja taitosi sopivaksi vauhdiksi. Suunnistus on sekä kunto-liikuntaa että huippu-urheilua. Sitä voi harastaa eri vuoden- ja vuorokaudenaikoina. Suunnistussuorituksen ei tarvitse olla vauhdin hurmaa - sen on tarkoitus tarjota harastajalleen elämyksiä, löytämisen riemua.

Muistoja menneiltä vuosilta

Pääosalle lukijoista laji on tuttu, ainakin ammattisotilaille, jotka olette olleet lajin kanssa tekemisissä enemmän tai vähemmän jo varusmiesajoista alkaen. Virassa ollessanne olette suunnistaneet vähintään yhden kerran vuodessa PAK-suunnistuksen merkeissä – nykyään se ei enää kuulu kenttäkelpoisuussuorituksiin. Muistat varmaan useammankin PAK-suunnistuksen: minkähänlainen rata tällä kertaa odottaa, toivottavasti ei mitään ryteikköä tai upottavaa suota. Muistat, miten kiristit lenkkareitten nauhat, nappasit kartan ja hetken ihmeteltyäsi suunnittelit reitin ensimmäiselle rastille ja otit kompassilla suunnan. Alkuun ajattelit, että tuttu juttu ja vauhti korjaa virheet, tossua toisen eteen ja nasta lautaan. Taas-

kaan se ei tietenkään pitänyt paikkaansa, liikaa vauhtia ja hirvittävä virhe. No, seuraavan rastivälin otan sitten tarkemmin. Vihdoin maalissa, tulihan hyväksytty suoritus. Mikäli kokemuksesi suunnistusta kohtaan ei ole menneinä vuosina ollut kovin positiivinen, niin kannustan, että annat sille uuden mahdollisuuden. Siitä voi ihan oikeasti nauttia.

Miten pääsen alkuun?

Suunnistusseurat järjestävät kuntorasteja ympäri Suomen, ja ne löytyvät Suunnistusliiton rastilippu-palvelusta. Lisäksi lähes jokaisen seuran nettisivuilla on nähtävissä kuntorastikalenteri. Monet seurat järjestävät myös suunnistuskouluja niin lapsille kuin aikuisillekin. Corona-aikana moni seura järjesti myös omatoimirasteja. Saa nähdä, vieläkö ensi kesänä tähän on tarve. Sinun ei tarvitse ottaa osaa kilpailuihin vaan nauttia luonnonrauhasta ja harrastaa pelkästään omaksi iloksesi. Suunnistus on melko edullinen harrastus eikä vaadi kalliita hankintoja. Sen verran kuitenkin kokemuksesta sanon, että omiin jalkoihin kannat-

taa satsata ja hankkia kunnolliset suunnistuskengät. Lisäksi pidemmän päälle oma emit-kortti kannattaa hankkia, vaikka sen voikin muutamalla eurolla kuntorasteilta vuokrata. Kannustan kaikkia osallistumaan omatoimi- ja kuntorasteille. Teihin saattaa tarttua suunnistuskipinä, ja eihän sitä koskaan tiedä, mihin se voi johtaa.

Suunnistajien ”festarit”

Jukolan viesti on maailman suurin viestisuunnistuskilpailu. Se on 7-osuuskainen miehille, ja naisten Venlojen viestissä on neljä osuutta. Nykyään osallistujia on jo yli 20 maasta. Jukolan viesti on erittäin arvostettu mitteli suunnistus-seurojen huippujoukkueiden välillä. Suuri osa osallistuvista joukkueista on kuitenkin sellaisia, jotka eivät tavoittele voittoa. Näille joukkueille tärkeintä on osanotto ja hyväksyty suoritus maaliin asti, missä on jo tarpeeksi haastetta. Tämä onkin se syy, miksi halusin Jukolan viestin nostaa esille. Nykyisin tapahtumaan voivat osallistua myös ei-seurajoukkueet. Niistä pääosa on työpaikkajoukkueita, mutta myös harrastuskerhoja, kaveriporukoita ja sukujoukkueita. He kokevat Jukolaan osallistumisen hienoksi haasteeksi. Aluksi voit ottaa tavoitteeksi lähteä seuraamaan kyseistä kilpailua paikan päälle, aistimaan tunnelmaa ja nauttimaan Jukolan yöstä. Pidemmän tähtäimen tavoitteena voi olla osallistuminen itse viestiin. Jos näin joskus käy, niin kerää oma porukka ja lähde suunnistajien ”festareille”. Monelle on käynyt niin, että kun siellä on kerran käynyt, niin sinne on päästävä joka vuosi.

Legenda

Suunnistuksessa jossakin vaiheessa käy niin, että tulee se iso pummi. Tarkoittaa siis sitä, että ”nyt en kyllä yhtään tiedä, missä olen”. Legenda kertoo, että kun tässä tilanteessa huutaa ”Mustanaamiota”, niin joku tulee hakemaan sinut metsästä pois. Muistutan kuitenkin, että se on legenda...

Tiedoksi ampujille: Mikäli ette ole vielä huomanneet, niin jäsensivuille on päivitetty valmennuspatruunoiden hakulomake.

”Reippaus ei maksa mitään!”
Toni Rinta
Urheilujohtaja
Päällystöliitto ry
toni.rinta@paallystoliitto.fi
0299456126

Vuosikokous pidetään verkossa

Teksti: Markku Virtanen

Yhdistyksemme hallitus on joutunut viimeisen vuoden aikana tekemään enemmän peruutuksia erilaisiin tapahtumiin kuin koskaan aiemmin. Tämä alkaa käydä hermoille. Meidän kaikkien tekee aivan varmasti mieli jo pikkuhiljaa päästä tapaamaan toisia jäseniä. Valitettavasti kaikki merkit yhteiskunnassa näytävät toista. Koronatapausten määrä on rajussa kasvussa ainakin toistaiseksi. Rokotuksia saadaan vielä odottaa, ja jää nähtäväksi, koska tämä kansa on rokotettu. Kesällä?? Ja minä vuonna?? Me emme voi muuta kuin alistua taudin aiheuttamiin rajoituksiin ja odotella "vapauttavaa" tuomiota. Koronan takia olemme pakotettuja järjestämään vuosikokouksenkin verkossa. Käytämme Teamsia välineenä. Ne jäsenemme, jotka haluavat osallistua kokoukseen, ilmoittautuvat sähköpostitse osoitteeseen markku.s.virtanen@gmail.com

Ilmoittautuneille lähetän linkin, jolla pääsee osallistumaan. Ilmoittautuneet ohjeistetaan kokoukseen liittymisestä samalla sähköpostilla. Mikäli samassa tilassa halutaan kokoukseen osallistuvan myös muita jäseniämme, on heidän nimensä ja syntymäaikansa liitettävä ilmoittautumisen yhteyteen. Ilmoittautumiset tulee tehdä 30.5. mennessä.

Kutsu Päälystöliiton Evp-yhdistyksen vuosikokoukseen verkossa 5.6.2021 klo 11

Päälystöliiton Evp-yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous pidetään 5.6.2021 klo 11 alkaen verkkokokouksena.

- Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 9 §:ssä mainitut asiat.

- Yhdistyksen kokouksessa jokaisella varsinaisella jäsenellä on yksi (1) ääni. Äänioikeutta voidaan käyttää myös valtakirjalla.

- Kokoukseen osallistuva jäsen saa edustaa enintään kymmentä (10) yhdistyksen äänivaltaista jäsentä. Valtakirjat tulee toimittaa joko sähköpostitse markku.s.virtanen@gmail.com tai postitse Markku Virtanen, Kellaripellonkuja 6 C 17, 00850 Helsinki. Valtakirjat tulee olla Markulla 30.5.2021 mennessä.

Jäsenen, joka haluaa asian ottamista käsiteltäväksi yhdistyksen kokouksessa, on tehtävä siitä perusteltu esitys kirjallisena yhdistyksen hallitukselle 15.5.2021 mennessä, kuitenkin huomioiden yhdistyslain 24§:n määräykset.

Esitykset tulee lähettää joko sähköpostilla osoitteeseen markku.s.virtanen@gmail.com tai postilla osoitteeseen Markku Virtanen, Kellaripellonkuja 6 c 17, 00850 Helsinki.

Hallitus

Yhdistyslain 24§ (16.7.2010/678) ***Kokouskutsu***

Yhdistyksen kokous on kutsuttava koolle siten kuin säännöissä on määrätty. Kokouskutsussa on mainittava kokouksen aika ja paikka.

Jos kokoukseen voidaan osallistua myös postitse taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla, tästä on mainittava kokouskutsussa. Kokouskutsussa on lisäksi mainittava, jos kokoukseen postitse tai teknisen apuvälineen avulla osallistuvan jäsenen puhevallan käyttäminen on rajoitettua. Päätöstä 23 §:ssä mainitussa ja muussa siihen verrattavassa asiassa ei kokouksessa saa tehdä, ellei asiaa ole mainittu kokouskutsussa

Oletko miettinyt omaa osaamistasi mahdollisessa onnettomuustilanteessa? Muistot peruskurssin aikaisesta elvytysharjoittelusta Anne-nukella tai painesiteen käärimisestä kurssikaverin käteen joutuvat testiin onnettomuustilanteessa, mikäli taitoja ei ole ylläpidetty säännöllisesti. Varsinkin kun me sotilaat pidämme itseämme osaajina yllättävissä tilanteissa kuten onnettomuuksissa. Sotilaskoulutukseen kuuluvat ensiapu- ja johtamiskoulutukset eivät vielä takaa, että henkilö osaisi toimia oikein ja rauhallisesti onnettomuustilanteessa.

- Oman kokemuksen mukaan ihminen muuttuu aina onnettomuustilanteessa tapahtuman yllätyksellisyyden ja vakavuuden takia, Karjalan prikaatin pelastusupseeri, kapteeni **Riku Hämäläinen** varoittaa.

Henkilön toimintaan onnettomuustilanteessa vaikuttavat paljon hänen elämäkokemuksensa ja muut ominaisuudet. Tilanteen yllätyksellisyyden takia kierrokset saatavat nousta helposti liian korkealle.

- Etenkin henkilövahingoissa niin käy helposti. Toinen vaihtoehto on, että henkilöstä tulee flegmaattinen eli hän menettää toimintakykynsä kokonaan.

Tilanne määrittää tärkeysjärjestyksen

Kiireellisessä onnettomuus- tai hätätilanteessa tulee muistaa seuraavat kohdat:

- Selvitä, mitä on tapahtunut.
- Estä lisäonnettomuudet.

- Anna hätäensiapu.

- Pelasta/sammuta.

- Hälytä lisäapua numerosta 112.

Hämäläinen painottaa, ettei kyseessä ole yksiselitteinen lista, jonka mukaan asiat tulisi tehdä tietyssä järjestyksessä onnettomuustilanteissa.

- Asiat eivät ole tärkeysjärjestyksessä, vaan ne ovat tilannesidonnaisia. Toimenpiteiden suorittamista helpottaa, jos on useampi henkilö paikalla ja joku johtaa toimintaa. Yksi tärkeimmistä on hätäilmoituksen teko ja oman paikkatiedon ilmoittaminen. Ikävä piirre nykyisin on onnettomuuspaikalla kuvaaminen. Ilmiö on tuttu myös Hämäläiselle.

- Ikävä kyllä jokaisella pelastustehtävällä, mikä tapahtuu tiealueella. Tapa on itsekäs ja vaarantaa kaikkien turvallisuuden. Lisäksi kuvalla voidaan levittää virheellistä tietoa tapahtumasta, ja pahimmillaan kuva voi joutua omaisten nähtäville.

Tapahtumat eivät katso aikaa tai paikkaa

Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja **Jonne Rinne** koki ikimuistoisen tapah-

Pysy rauhallisena onnettomuuspaikalla. Selvitä itsellesi, mitä on tapahtunut ennen pelastustoimien aloittamista. Lataa jo ennakkoon matkapuhelimeesi 112-sovellus, pelastusupseeri, kapteeni Riku Hämäläinen neuvoo.

Osaatko toimia onnettomuuspaikalla oikein?

Teksti ja kuva: Juha Susi

tumasarjan tavallisella aamuisella hiihtolenkillään tammikuun lopussa.

- Havahduin kitkerään voimakkaaseen savunhajuun ladun varressa. Lähdin etsimään savun lähdeä. Huomasin, että rivitalon seinustalla auton keula palaa roihuten. Otin korvakuulokkeen pois korviltani ja kuulin, että nainen huusi hädissään apua kauempana.

Tapahtumapaikan osoite oli tuntematon, mutta kännykkään ladattu 112-sovellus tuli tässä kohtaa avuksi. Hätäkeskuksen päivystäjä teki muutaman tarkentavan kysymyksen, joilla kohde saatiin nopeasti paikallistettua.

- Huomasin, että sovellus pyytää antamaan oman numeron ennen soiton hyväksymistä. Tämä kannattaa hoitaa jo etukäteen kuntoon.

Paikalle saapui henkilö seuraamaan tilannetta. Tässä vaiheessa palo oli levinnyt jo talon oveen ja katonrajaan. Rinne pyysi häntä kysymään lähitalosta jauhesammutinta, jolla paloa olisi voitu rajata. Henkilö ei kuitenkaan vastannut mitään, joten Rinne oletti, ettei hän todennäköisesti puhu suomea.

- Toistin kehotuksen hetken kuluttua uudestaan. Tyrmistyin saamastani vastauksesta: en minä viitsi, kun en edes asu täällä. Hetken katseltuaan paloa, henkilö lähti jatkamaan matkaansa.

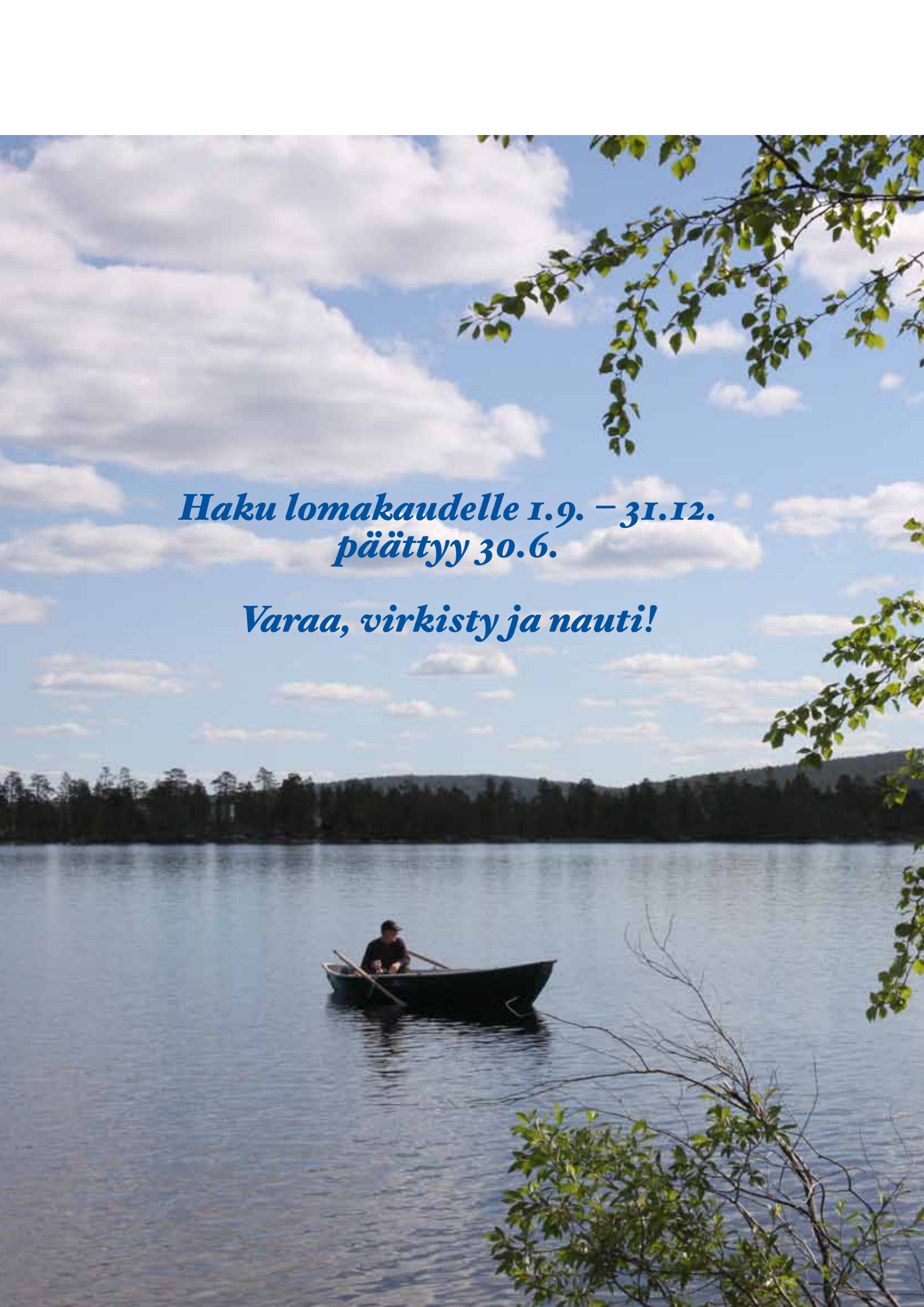
Tapahtumat etenivät nopeasti. Rinne alkoi itse koputtelemaan rivitalon muiden asuntojen ovia. Yhden paikalle saapuneen hän ohjasi varmistamaan, että pelastuslaitoksen yksikkö löytää perille.

- Pelastuslaitoksen toiminta oli ammatti- maista. Ensimmäinen jauhesammutin tyhjeyden samalla kun letkuja rullattiin auki.

Heidän otettuaan vastuun toiminnasta, jatkoi Rinne lenkkinsä loppuun.

Tapahtuma jäi kaiheartamaan Rinteen mielestä, ja hän pohti sitä lopun hiihtolenkin ajan erityisesti yhdestä syystä: miksi toimimme näissä tilanteissa kovin eri tavalla?

- Miksi jotkut ovat valmiita ryhtymään toimiin ja auttamaan täysin tuntematonta lähimmäistään, kun toisilta ei tahdo saada apua, vaikka talo olisi syttymäisillään tuleen? Viimeksi mainitulla en tarkoita niitä, jotka shokin tai järkytyksensä vuoksi ovat kykenemättömiä toimimaan, vaan niitä, jotka eivät edes halua auttaa.

*Haku lomakaudelle 1.9. – 31.12.
päättyy 30.6.*

Varaa, virkisty ja nauti!